Załącznik do
ZARZĄDZENIA NR ..796../26
PREZYDENTA MIASTA BIAŁEGOSTOKU
z dnia ..09.. października 2026 r.

STANDARDY OPIEKI SPRAWOWANEJ NAD DZIEĆMI
W WIEKU DO LAT 3

PLAN OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZO EDUKACYJNY

Żłobek Miejski nr 4
w Białymstoku

PLAN OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZO-EDUKACYJNY ŻŁOBKA MIEJSKIEGO NR 4 W BIAŁYMSTOKU

1.Wstęp

Żłobek Miejski nr 4 w Białymstoku wypełnia zadania określone zapisami ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 798) oraz spełnia standardy opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 określone rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2024 r. poz. 1882).

Żłobek Miejski nr 4 w Białymstoku uwzględnia standardy niezbędne oraz standardy podnoszenia jakości. Kieruje się potrzebami wszystkich dzieci, a w szczególności bierze pod uwagę potrzeby dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym, pochodzące z rodzin należących do mniejszości narodowych lub etnicznych, dzieci z rodzin zróżnicowanych językowo i kulturowo, dzieci z rodzin migrantów, dzieci wymagające szczególnej opieki.

Żłobek Miejski nr 4 w Białymstoku powstał z myślą o wspieraniu rodziców w opiece i wychowaniu najmłodszych dzieci. Naszym głównym celem jest stworzenie bezpiecznej, przyjaznej i inspirującej przestrzeni, w której maluchy mogą się rozwijać w sposób naturalny i harmonijny – zwłaszcza w czasie, gdy rodzice pozostają aktywni zawodowo. Dzięki zaangażowanej i wykwalifikowanej kadrze, dzieci uczą się poprzez zabawę, nabywają nowe umiejętności społeczne, uczą się współpracy w grupie, budowania relacji z rówieśnikami oraz samodzielności.

Realizując standardy niezbędne oraz standardy podnoszenia jakości, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3, Żłobek Miejski nr 4 w Białymstoku uwzględnia działania, jakie będą podejmowane wobec dziecka w zakresie:

1) wypełniania funkcji opiekuńczych, wychowawczych i edukacyjnych, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych, potencjału i zainteresowań dziecka,
2) zapewnienia przez personel Żłobka Miejskiego nr 4 w Białymstoku bezpiecznej emocjonalnie i fizycznie atmosfery podczas pobytu dziecka w instytucji, w szczególności przez towarzyszenie społeczne i towarzyszenie dziecku w rozwoju, charakteryzujące się podmiotowym traktowaniem dziecka, okazywaniem szacunku, podejmowaniem niedyrektywnych działań, nawiązywaniem pozytywnych relacji i budowaniem poczucia autonomii,
3) zapewnienia przez personel Żłobka Miejskiego nr 4 w Białymstoku warunków sprzyjających zintegrowanemu rozwojowi dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem zabaw i interakcji rozwijających:
    a) kompetencje komunikacyjne dzieci (werbalne i niewerbalne) niezbędne do nawiązywania relacji społecznych,
    b) sprawność fizyczną z uwzględnieniem małej i dużej motoryki oraz percepcji zmysłowej dzieci,
    c) kreatywność oraz ciekawość świata.

Dokumentacja formalna i merytoryczna Żłobka Miejskiego nr 4 w Białymstoku jest podstawą spójności działań całego personelu. Dzięki temu zespół zna cele, zadania oraz ważne dla wszystkich wartości w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną. Dokumenty te stanowią podstawę do rozwijania pracy Żłobka.

2. Słownik terminów:

a) **Rozporządzenie** – oznacza rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3.

b) **Plan OWE** – plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny, który każda instytucja opieki zobowiązana jest stworzyć.

c) **Program** – dokument określający ogólne cele wychowawczo – opiekuńcze i edukacyjne instytucji, oparte na wartościach pedagogicznych oraz potrzebach rozwojowych dzieci. Stanowi ramę dla planowania codziennej pracy i tworzenia planów oraz scenariuszy działań.

d) **Plan** – to uporządkowany, średnio – lub krótkoterminowy zapis działań wychowawczo – opiekuńczo - edukacyjnych, oparty na założeniach programu. Plan uwzględnia potrzeby konkretnych grup dzieci i służy jako narzędzie codziennej organizacji pracy.

e) **Instrukcja** – to szczegółowy opis sposobu określonego zadania lub czynności, często stosowany w celu zapewnienia jednolitości działań personelu. Może dotyczyć np. przygotowywania posiłków, sprzątania czy postępowania w sytuacjach awaryjnych.

f) **Standard** – to obowiązkowy zbiór wymagań określających minimalną (lub rekomendowaną) jakość opieki, warunki organizacyjne i sposób pracy z dziećmi. Standardy mają zapewnić bezpieczeństwo, rozwój i dobrostan dzieci w instytucjach opieki.

g) **Scenariusz** – to szczegółowy opis przebiegu konkretnej aktywności lub zajęcia z dziećmi, zawierający cele, metody, potrzebne materiały oraz etapy realizacji. Służy opiekunowi jako pomoc w organizowaniu inspirujących i dostosowanych do dzieci działań.

h) **Procedura** – to opisany krok po kroku sposób postępowania w określonych, często powtarzających się lub newralgicznych sytuacjach (odbieranie dzieci, reagowanie na choroby). Ma na celu zapewnienie spójności, bezpieczeństwa i przejrzystości działania instytucji.

i) **Żłobek** – należy przez to rozumieć Żłobek Miejski nr 4 w Białymstoku

j) **Dyrektor** – należy przez to rozumieć Dyrektora Żłobka Miejskiego nr 4 w Białymstoku.

k) **Rodzic** – należy przez to rozumieć również opiekunów prawnych, którym sąd powierzył sprawowanie opieki nad dzieckiem.

STANDARDY OPIEKI SPRAWOWANEJ NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3 W ŻŁOBKU MIEJSKIM NR 4 W BIAŁYMSTOKU

Zagadnienia metodyczne dotyczące realizacji celów opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnych:

3. Cele ogólne

1) **Zapewnienie dziecku godnych, bezpiecznych i sprawdzonych warunków opieki**, które sprzyjają jego zdrowiu fizycznemu, emocjonalnemu i rozwojowi.
2) **Wspieranie wszechstronnego rozwoju dziecka** (fizycznego, poznawczego, społecznego, emocjonalnego, językowego) poprzez stymulujące środowisko opiekuńczo-edukacyjne.
3) **Budowanie relacji opartej na szacunku, zaufaniu i wrażliwości** między dzieckiem a opiekunami oraz między dzieckiem a rówieśnikami.
4) **Realizacja praw dziecka wynikających z Konwencji**, w szczególności prawa do bezpieczeństwa, prawa do zabawy, prawa do wyrażania siebie, prawa do rozwoju (art. 6, 12, 31 i inne).
5) **Współpraca z rodziną dziecka** jako kluczowy element ciągłości wychowania i wspierania dziecka.
6) **Systematyczna ewaluacja i doskonalenie jakości opieki** oraz dostosowanie działań do zmieniających się potrzeb dzieci i środowiska.

4. Cele szczegółowe

1) **Zapewnienie bezpieczeństwa i wsparcia**
   a) Utworzenie środowiska, w którym dziecko czuje się bezpieczne poprzez stałą obecność opiekuna, przyjazne relacje, podmiotowe traktowanie.
   b) Wprowadzenie procedur minimalizujących ryzyko wypadków i chorób (bezpieczne aranżacje wnętrz, sprzęt atestowany, procedury higieniczne).
   c) Budowanie rytmu dnia i jego powtarzalności, co pomaga dziecku bardziej rozumieć otaczający świat.
   d) Wdrożenie programu łagodnej adaptacji.
2) **Rozwój motoryczny i fizyczny dziecka**
   a) Codzienne zabawy ruchowe rozwijające dużą motorykę: bieganie, skakanie, wspinanie się, ćwiczenia równowagi.
   b) Ćwiczenia małej motoryki – manipulacja, układanki, rysowanie, prace manualne, zabawy sensoryczne.
   c) Wspieranie rozwoju motoryki wzrokowo-ruchowej poprzez zabawy z elementami koordynacji wzrok-ręka.
3) **Rozwój językowy i komunikacyjny**
   a) Zachęcanie do komunikacji werbalnej: rozmowy, śpiewanie, rymowanki, czytanie prostych tekstów.
   b) Umożliwienie komunikacji pozawerbalnej – gesty, mimika, ruch – szczególnie u dzieci, które dopiero zaczynają mówić.
   c) Rozszerzanie słownictwa dziecka poprzez ekspozycję na różne sytuacje językowe, rozmowy dwustronne, opisywanie otoczenia.

4) **Rozwój poznawczy oraz doświadczanie świata**
   a) Umożliwienie eksploracji: obserwacje przyrody, eksperymenty sensoryczne, odkrywanie przedmiotów i materiałów o różnych właściwościach.
   b) Wprowadzenie zabaw i działań wspierających ciekawość poznawczą, spostrzegawczość, koncentrację uwagi.
   c) Edukacja przez doświadczenie: aktywna zabawa, działanie i codzienne interakcje, włączanie elementów przyrody, zmieniających się pór roku, pór dnia itp.
5) **Rozwój emocjonalno-społeczny**
   a) Pomoc dzieciom w nazywaniu i rozumieniu emocji własnych oraz rówieśników.
   b) Wspieranie umiejętności współpracy, dzielenia się, oczekiwania na swoją kolej.
   c) Rozwijanie poczucia przynależności do grupy, akceptacji innych, empatii.
6) **Kształtowanie samodzielności i kompetencji samoobsługowych**
   a) Zachęcanie do podejmowania samodzielnych działań: jedzenie, ubieranie się, mycie rąk itp., zgodnie z wiekiem i możliwościami.
   b) Systematyczne wspieranie dziecka w realizacji czynności codziennych.
   c) Rozwijanie poczucia sprawczości – dawanie możliwości wyboru, podejmowania prostych decyzji.
7) **Rozwój sensoryczny**
   a) Stworzenie bogatego środowiska sensorycznego: materiały o różnych fakturach, kolorach, zapachach, dźwiękach; zabawy z wodą, piaskiem, drewnem itp.
   b) Umożliwienie dzieciom doświadczeń wielozmysłowych i indywidualnych reakcji sensorycznych.
   c) Obserwacja i reagowanie na specyficzne potrzeby sensoryczne dzieci.
8) **Współpraca z rodziną**
   a) Regularna i otwarta komunikacja z rodzicami: informowanie o rozwoju dziecka, osiągnięciach, trudnościach (możliwość korzystania z indywidualnych konsultacji dostępnych każdego dnia) .
   b) Włączenie rodziców w działania placówki (np. dni otwarte, warsztaty, wspólne wydarzenia)
   c) Wspieranie kompetencji rodzicielskich – szkolenia, warsztaty na terenie placówki, udostępnianie materiałów edukacyjnych (broszury, podręczniki, książki).
9) **Monitorowanie i ewaluacja**
   a) Systematyczna obserwacja i dokumentacja postępów każdego dziecka.
   b) Regularna ocena realizacji planu OWE przez personel – spotkania refleksyjne, samoocena, analiza potrzeb.
   c) Wprowadzanie korekt do działań planu na podstawie obserwacji, opinii rodziców i danych z ewaluacji.

5. Metody pracy z dziećmi

1) Metody oparte na obserwacji i indywidualnym podejściu

a) **Obserwacja dziecka** – opiekun uważnie obserwuje potrzeby, zainteresowania, tempo rozwoju i reakcje dziecka.
b) **Dostosowanie aktywności** – plan dnia i zabawy są modyfikowane w zależności od aktualnego stanu dziecka (np. zmęczenie, głód, nastrój).

c) **Indywidualne wsparcie emocjonalne** – opiekun reaguje na sygnały dziecka, oferując poczucie bezpieczeństwa i bliskość.

2) Metody aktywne (uczenie przez zabawę i działanie)

a) **Zabawa swobodna** – dzieci same wybierają zabawki i aktywności, ucząc się przez doświadczenie.
b) **Zabawa tematyczna i rytmiczna** – krótkie gry i ćwiczenia oparte na powtarzalnych schematach, rytmach, prostych zadaniach (np. plansze edukacyjne, proste piosenki z gestami).
c) **Eksperymentowanie i poznawanie świata** – dzieci poznają otoczenie przez dotyk, zapach, dźwięk, ruch.

3) Metody stymulujące rozwój mowy i komunikacji

a) **Dialog z dzieckiem** – opiekun opisuje czynności, opowiada historie, reaguje na dźwięki i gesty dziecka.
b) **Czytanie i śpiewanie** – krótkie bajki, wierszyki i piosenki wspierają rozwój słownictwa i koncentracji.
c) **Zachęcanie do samodzielnej komunikacji** – gesty, proste słowa, powtarzanie dźwięków i słów.

4) Metody ruchowe

a) **Ćwiczenia motoryki dużej** – spacery, bieganie, proste tory przeszkód, zabawy z piłką
b) **Ćwiczenia motoryki małej** – układanie klocków, rysowanie, manipulacja drobnymi przedmiotami.
c) **Ruch w rytmie muzyki** – taniec, klaskanie, poruszanie się do rytmu itp.

5) Metody wspierające emocje i relacje społeczne

a) **Zabawy grupowe** – krótkie wspólne działania, które uczą współpracy i dzielenia się.
b) **Okazywanie uczuć** – opiekun pomaga dziecku nazwać emocje, reagować na nie i rozwiązywać konflikty w grupie.
c) **Rutyna i rytuały** – stałe elementy dnia, przewidywalność, co daje poczucie bezpieczeństwa, spokoju, uporządkowania.

6) Metody edukacyjne w formie projektów krótkoterminowych

a) **Mini – projekty tematyczne** – np. " Jesień w sadzie i ogrodzie - smaki i zapachy jesieni.", „Koła autobusu kręcą się – poznawanie pojazdów i środków transportu", „Gdy dorosnę będę….- poznawanie zawodów" realizowane w blokach tematycznych.
b) **Zintegrowane działania** – łączenie ruchu, zabaw sensorycznych, muzyki i opowieści w jednym temacie.

6. Harmonogram obejmujący stałe i zmienne elementy dnia

Orientacyjna godzina	Elementy harmonogramu dnia	Czynności każdego dziecka	Element stały/zmienny
6:30 – 8:30	Początek dnia Schodzenie się dzieci Powitanie	Dziecko odbierane jest z szatni. Wita się z opiekunem, wybierając propozycję „powitania" przygotowanego na tablicy (tj.: uścisk dłoni, przytulenie, przybicie „piątki")	Stały
6:30 – 8:15	Zabawy swobodne	Uczestniczy z zabawie swobodnej indywidualnie lub z opiekunem korzystając z przygotowanej przestrzeni i zabawek. Dziecko decyduje samodzielnie jaką aktywność wybierze. Opiekun aranżuje ciekawe strefy tematyczne (np.: strefa kuchenna, plastyczna, małego odkrywcy) dbając o cykliczne zmiany propozycji do swobodnej zabawy.	Stały
8:15 – 8:30	Mycie rąk przed posiłkiem	Kształtuje nawyk samodzielnego dbania o dobre nawyki higieniczne tj.: mycie rąk	Stały
8:30 – 9:00	Śniadanie	Spożywa posiłek samodzielnie lub z pomocą opiekuna (w zależności od indywidualnych możliwości rozwojowych), ma możliwość wyboru tego co je i w jakiej ilości. Opiekun nie nagradza, nie upomina podczas posiłku. Dba o spokojną atmosferę. Zachęca do próbowania nowych smaków.	Stały
9:00 – 9:45	Zabawowe aktywności edukacyjne	Dziecko podejmuje dowolne aktywności edukacyjne z wykorzystaniem przestrzeni, zabawek, różnorodnych materiałów (również pochodzenia naturalnego). Zabawy inspirowane są porą roku, świętami oraz wydarzeniami. Opiekun dba o stworzenie takich warunków do zabaw, aby zaangażować każdy obszar rozwoju dziecka.	Zmienny
9:45 – 10:00	Mycie rąk przed posiłkiem	Kształtuje nawyk samodzielnego dbania o dobre nawyki higieniczne tj.: mycie rąk	Stały

10:00 – 10:15	II Śniadanie	Spożywa posiłek samodzielnie lub z pomocą opiekuna (w zależności od indywidualnych możliwości rozwojowych), ma możliwość wyboru tego co je i w jakiej ilości. Opiekun nie nagradza, nie upomina podczas posiłku. Dba o spokojną atmosferę. Zachęca do próbowania nowych smaków.	Stały
10:15 – 11:15	Pobyt na powietrzu	Dziecko przebywa na powietrzu. Korzysta z placu zabaw, uczestniczy w proponowanych zabawach. Obserwuje zmieniającą się przyrodę i pory roku na spacerach z grupą.	Zmienny
11:15 – 11:30	Mycie rąk przed posiłkiem	Kształtuje nawyk samodzielnego dbania o dobre nawyki higieniczne tj.: mycie rąk	Stały
11:30 – 12:00	Obiad	Spożywa posiłek samodzielnie lub z pomocą opiekuna (w zależności od indywidualnych możliwości rozwojowych), ma możliwość wyboru tego co je i w jakiej ilości. Opiekun nie nagradza, nie upomina podczas posiłku. Dba o spokojną atmosferę. Zachęca do próbowania nowych smaków.	Stały
12:00 – 14:00	Odpoczynek	Odpoczynek jest dostosowany do potrzeb dziecka . Zwykle dzieci śpią mniej lub więcej o tej samej porze na leżaczkach lub w łóżeczkach. Dzieci maja do dyspozycji strefy wyciszenia (wyposażone w sofę i przytulne poduszki, przystosowane do wielkości dzieci)	Stały
14:00 – 14:30	Czynności higieniczne: ubieranie dzieci, mycie rąk	Dziecko podejmują próbę samodzielnego ubierania się po drzemce. Opiekun wspiera, pomaga w czynnościach higienicznych.	Stały
14:30 – 15:00	Podwieczorek	Spożywa posiłek samodzielnie lub z pomocą opiekuna (w zależności od indywidualnych możliwości rozwojowych), ma możliwość wyboru tego co je i w jakiej ilości. Opiekun nie nagradza, nie upomina podczas posiłku. Dba o spokojną atmosferę. Zachęca do próbowania nowych smaków.	Stały

15:00 – 15:30	Zabawowe aktywności edukacyjne	Dziecko podejmuje dowolne aktywności edukacyjne z wykorzystaniem przestrzeni, zabawek, różnorodnych materiałów (również pochodzenia naturalnego). Zabawy inspirowane są porą roku, świętami oraz wydarzeniami. Opiekun dba o stworzenie takich warunków do zabaw, aby zaangażować każdy obszar rozwoju dziecka.	Zmienny
15:00 – 16:00	Pobyt na powietrzu	Dziecko przebywa na powietrzu. Korzysta z placu zabaw, uczestniczy w proponowanych zabawach. Obserwuje zmieniającą się przyrodę i pory roku na spacerach z grupą.	Zmienny
15:30 – 17:00	Zabawy dowolne	Uczestniczy z zabawie dowolnej indywidualnie lub z opiekunem korzystając z przygotowanej przestrzeni i zabawek. Dziecko decyduje samodzielnie jaką aktywność wybierze. Opiekun aranżuje ciekawe strefy tematyczne (np.: sensoryczną, plastyczną, małego odkrywcy) dbając o cykliczne zmiany propozycji miejsc do swobodnej zabawy.	Stały
14:30 – 17:00	Rozchodzenie się dzieci do domu Zakończenie dnia	Żegna się z dziećmi i opiekunem. Jest odprowadzane do rodzica.	Stały

Inne :

Czynności higieniczne (takie jak zmiana pieluszek, korzystanie z toalety, nauka czystości) odbywa się zgodnie z potrzebami dziecka, wtedy kiedy dziecko tego potrzebuje, nie jest częścią zaplanowanego harmonogramu dla całej grupy. Opiekun przypomina o możliwości skorzystania z toalety

Zmiennymi elementami dnia w Żłobku Miejskim nr 4 są te, które mogą różnić się każdego dnia w zależności od:

- potrzeb i nastroju dziecka
- warunków atmosferycznych
- planu pracy opiekuńczo – wychowawczo – edukacyjnego
- spontanicznych wydarzeń (tj.. urodziny, teatrzyk, zaproszeni goście)

7. Planowane aktywności

1) Aktywności wspierające rozwój autonomii dzieci

a) Aktywności umożliwiające dzieciom podejmowanie decyzji

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1.Stwarzanie dziecku możliwości wyboru w codziennych sytuacjach – proponuje dziecku dwa lub trzy warianty aktywności, przedmiotów; – respektuje wybory dziecka, o ile są bezpieczne i zgodne z zasadami grupy; – używa komunikatów wspierających samodzielność: „Co wybierzesz?", „Którą zabawkę chcesz dziś wziąć?"	- *Kolorowy wybór"* – dziecko samo wybiera kolor farby lub kredki do rysowania. - *„Wybieram zabawkę"* – dziecko decyduje, czym się będzie bawić z dostępnych materiałów. - *„Moja książeczka"* – dziecko wybiera książkę do wspólnego oglądania.
2. Wspieranie samodzielności w czynnościach samoobsługowych – zachęca do samodzielnego jedzenia, ubierania się, mycia rąk; – pozwala na próby samodzielnego działania, bez wyręczania; – chwali wysiłek dziecka i docenia jego starania.	-*„Mały gospodarz"* – dziecko wybiera swoje nakrycie stołu i samodzielnie je ustawia. - *„Ubieram się sam"* – dziecko próbuje samo założyć buciki, czapkę, kurtkę przed spacerem. - *„Mydlane bąbelki"* – dziecko samo decyduje, ile piany zrobi podczas mycia rąk.
3. Zachęcanie dziecka do wyrażania własnych potrzeb i emocji – nazywa emocje dziecka i uczy rozpoznawania ich u innych; – daje przestrzeń na komunikowanie odmowy lub chęci działania; – reaguje z szacunkiem na komunikaty dziecka.	- *„Buźki emocji"* – dziecko wybiera kartę z emocją, która najlepiej oddaje jego nastrój. - *„Pokaż, jak się czujesz"* – dziecko gestem lub ruchem pokazuje emocję (radość, złość, smutek). -*„Pudełko nastrojów"* – dzieci wkładają do pudełka obrazki symbolizujące ich uczucia.
4. Włączanie dziecka w decyzje dotyczące życia grupowego – zachęca dzieci do wspólnego podejmowania prostych decyzji (wybór piosenki, rodzaju zabawy); – uczy słuchania i szanowania opinii innych; – wspólnie z dziećmi ustala zasady obowiązujące w grupie.	- *„Wybieramy zabawę dnia"* – dzieci głosują kolorowymi kartkami, którą zabawę dziś wybiorą. - *„Nasza muzyka"* – dzieci decydują, które instrumenty wykorzystają w zabawie muzycznej. - *„Zbudujemy razem"* – grupa wspólnie wybiera, co stworzy z klocków (wieżę, most, domek).
5. Wspieranie samodzielnego rozwiązywania problemów i konfliktów – pomaga dzieciom dostrzegać emocje innych i proponować rozwiązania; – nie narzuca gotowych odpowiedzi, lecz zachęca do samodzielnego myślenia; – modeluje spokojną komunikację w sytuacjach trudnych.	- *„Zabawki dla wszystkich"* – dzieci uczą się dzielenia materiałów i negocjowania kolejności zabawy. - *„Budujemy razem"* – dzieci wspólnie planują, jak ułożyć konstrukcję z klocków. - *„Zgubiony klocek"* – dzieci same szukają rozwiązania, jak odzyskać brakujący element zabawy.
6. Dostosowanie tempa i rytmu dnia do	-*„Strefa odpoczynku"* – dziecko

indywidualnych potrzeb dziecka – obserwuje, kiedy dziecko jest zmęczone, głodne lub potrzebuje aktywności; – pozwala dziecku odpocząć, gdy tego potrzebuje; – proponuje spokojne formy wyciszenia bez przymuszania.	decyduje, czy chce się położyć, czy tylko posiedzieć na poduszce. - *„Kołysanka lub cisza"* – dziecko wybiera, czy chce słuchać muzyki, czy odpoczywać w ciszy. - *„Ciche ruchy"* – spokojne ćwiczenia rozciągające i oddechowe.

b) Aktywności zwiększające samodzielność dzieci

Działania opiekuna	**Proponowane zabawy/ aktywności**
1. Zachęcanie do samodzielnego wykonywania czynności dnia codziennego – stwarza warunki umożliwiające dziecku samodzielne jedzenie, ubieranie się, mycie rąk; – daje dziecku czas na samodzielne próby bez wyręczania; – chwali wysiłek i zaangażowanie, nie tylko efekt końcowy.	-*„Mały kucharz"* – dziecko samo nakłada porcję posiłku lub nalewa wodę do kubka. -*„Ubieram się sam"* – samodzielne zakładanie czapki, butów lub kurtki przed spacerem. -*„Sprzątam po sobie"* – dziecko odkłada zabawki na miejsce po zakończonej zabawie.
2. Umożliwianie dokonywania wyborów i podejmowania prostych decyzji – proponuje dziecku wybór pomiędzy dwiema lub trzema akceptowalnymi opcjami; – respektuje decyzję dziecka, jeśli nie zagraża ona jego bezpieczeństwu; – motywuje do samodzielnego myślenia i decydowania o własnej aktywności.	-*„Kolorowy wybór"* – dziecko decyduje, jakiego koloru farb użyje w pracy plastycznej. - *„Moja zabawka"* – dziecko wybiera, czym chce się bawić. - *„Książeczka na dziś"* – dziecko samo wybiera bajkę lub obrazki do oglądania.
3. Wspieranie wytrwałości i dążenia do samodzielnego rozwiązania problemu – zachęca dziecko, by próbowało ponownie, gdy napotyka trudność; – nie wyręcza, ale służy wsparciem słownym i emocjonalnym; – wzmacnia wiarę dziecka we własne możliwości.	-*„Dopasuj element"* – dziecko samodzielnie układa puzzle lub klocki według wzoru. - *„Wieża z klocków"* – dziecko próbuje samo zbudować stabilną konstrukcję. - *„Co pływa, a co tonie?"* – dziecko samodzielnie eksperymentuje z wodą i przedmiotami.
4. Organizowanie przestrzeni wspierającej niezależność dziecka – zapewnia dostępność zabawek i materiałów na wysokości dziecka; – umożliwia swobodny wybór miejsca i formy aktywności; – aranżuje przestrzeń tak, aby dziecko mogło bezpiecznie działać samodzielnie.	-*„Zabawa w strefach"* – dziecko samo wybiera, czy chce bawić się w strefie kuchennej, konstrukcyjnej czy czytelniczej. - *„Mój ogródek"* – dziecko samo podlewa roślinki w doniczce. - *„Strefa małego artysty"* – dziecko ma dostęp do materiałów plastycznych i samo decyduje, co stworzy.
5. Uczenie odpowiedzialności za swoje działania i otoczenie – włącza dziecko w proste obowiązki grupowe (sprzątanie, ustawianie naczyń); – tłumaczy znaczenie wspólnej odpowiedzialności za porządek i bezpieczeństwo; – podkreśla pozytywne skutki samodzielnego	-*„Pomagam w porządku"* – dziecko segreguje zabawki do odpowiednich pojemników. - *„Opiekun kwiatków"* – dziecko podlewa rośliny. -*„Pomocnik przy stole"* – dziecko pomaga rozłożyć miseczki lub kubeczki.

działania.	
6. Wspieranie samodzielności w zakresie samoobsługi emocjonalnej i społecznej – uczy dziecko rozpoznawania własnych emocji i reagowania adekwatnie do sytuacji; – zachęca do samodzielnego poszukiwania rozwiązań konfliktów; – modeluje zachowania asertywne i empatyczne.	-*„Moje emocje”* – dziecko wybiera kartę z emocją, która najlepiej pokazuje jego samopoczucie. -*„Zgoda buduje”* – wspólne rozmowy o tym, jak się pogodzić po nieporozumieniu.
7.Wzmacnianie pozytywnej samooceny i poczucia sprawstwa – chwali wysiłek i zaangażowanie dziecka, zamiast oceniać efekt; – używa języka zachęty („Widzę, że próbujesz”, „Udało ci się samodzielnie!”); – pozwala dziecku doświadczać konsekwencji własnych działań w bezpiecznych warunkach.	-*„Potrafię sam”* – dziecko wykonuje proste czynności (np. zamykanie pudełka, dopinanie guzika) i słyszy pochwałę za wysiłek. - *„Album moich sukcesów”* – wspólne oglądanie zdjęć z działań dziecka, rozmowa o osiągnięciach. - *„Ścieżka samodzielności”* – tor przeszkód, w którym dziecko samo planuje kolejność przejścia.

2) Aktywności wspierające współpracę i komunikację dzieci w grupie

Działania opiekuna	**Proponowane zabawy/ aktywności**
1. Stwarzanie sytuacji sprzyjających kontaktom społecznym – organizuje przestrzeń w sposób umożliwiający wspólne działanie dzieci (strefy tematyczne, stoliki grupowe); – zachęca do wspólnej zabawy i podejmowania prostych działań zespołowych; – wspiera wzajemne poznawanie się poprzez rozmowę i wspólne doświadczenia.	-*„Budujemy razem”* – dzieci wspólnie tworzą budowlę z klocków, planując jej kształt. -*„Mała kuchnia”* – zabawa w gotowanie w parach lub małych grupach. - *„Krąg piosenki”* – wspólne śpiewanie i klaskanie w rytm muzyki.
2. Modelowanie prawidłowej komunikacji interpersonalnej – pokazuje dzieciom, jak można zwracać się do siebie w sposób kulturalny i spokojny; – stosuje komunikaty „ja” oraz parafrazuje wypowiedzi dzieci, ucząc aktywnego słuchania; – zachęca do werbalnego i niewerbalnego wyrażania potrzeb.	- *„Zgadnij, co mówię”* – dzieci odgadują emocje lub gesty rówieśnika. - *„Echo słów”* – dzieci powtarzają po sobie słowa, ćwicząc słuchanie.
3. Wspieranie umiejętności dzielenia się i współdziałania – uczy dzieci naprzemienności w zabawie i dzielenia się materiałami; – wzmacnia pozytywne zachowania społeczne, np. oferowanie pomocy, czekanie na swoją kolej; – chwali współpracę, podkreślając znaczenie wspólnego celu.	- *„Wspólna układanka”* – dzieci razem układają puzzle lub obrazek z części. - *„Most przyjaźni”* – wspólne łączenie klocków w jeden długi most. - *„Tor dla wszystkich”* – dzieci wspólnie budują tor samochodowy i ustalają zasady korzystania.
4. Ułatwianie rozwiązywania konfliktów i trudnych sytuacji społecznych – wspiera dzieci w rozpoznawaniu emocji własnych i innych; – pomaga w formułowaniu komunikatów bez agresji;	*„Zabawka dla dwojga”* – dzieci uczą się dzielenia zabawki i ustalania kolejności. - *„Zgoda buduje”* – opiekun czyta krótkie opowiadanie o przyjaźni i rozmowie po konflikcie. - *„Lustro uczuć”* – dzieci pokazują

– uczy mediacji i prostego poszukiwania rozwiązań.	mimiką emocje innych i uczą się je rozpoznawać.
5. Wzmacnianie pozytywnej tożsamości grupowej – tworzy rytuały grupowe budujące poczucie przynależności (powitanie, wspólne piosenki); – angażuje dzieci we wspólne projekty i świętowanie wydarzeń grupowych; – podkreśla znaczenie współpracy i wspólnego sukcesu.	-*„Powitanie w kręgu”* – codzienny rytuał przywitania z imieniem i gestem. - *„Świętujemy razem”* – wspólne przygotowanie laurki dla solenizanta. -*„Nasze dłonie”* – dzieci tworzą wspólny plakat z odbitych dłoni jako symbol grupy.
6. Kształtowanie empatii i postaw prospołecznych – nazywa emocje bohaterów opowiadań i dzieci w grupie; – zachęca do pomagania słabszym lub młodszym kolegom; – dostrzega i wzmacnia zachowania życzliwe.	-*„Pomagam koledze”* – dziecko pomaga innemu zdjąć buty lub podać zabawkę. - *„Opowieści o przyjaźni”* – wspólne słuchanie bajek o empatii i rozmowa o zachowaniach bohaterów.
7.Wspieranie inicjatywy dziecka w kontaktach społecznych – zachęca do zapraszania innych do zabawy; – dostrzega próby nawiązywania relacji i je wzmacnia; – dba, by każde dziecko miało możliwość pełnienia różnych ról w grupie.	-*„Zapraszam do zabawy”* – dziecko wybiera kolegę do wspólnej aktywności. - *„Rysujemy razem”* – wspólne tworzenie dużego plakatu, każde dziecko dokłada swój element. -*„Wspólny teatrzyk”* – dzieci w parach lub grupkach odgrywają krótkie scenki.- Funkcja „Dyżurnego”

3) Aktywności związane z celebrowaniem świąt i ważnych wydarzeń

Działania opiekuna	**Proponowane zabawy/ aktywności**
1. Wprowadzanie dzieci w tradycje i zwyczaje świąteczne – zapoznaje dzieci z symboliką i znaczeniem świąt w sposób dostosowany do ich wieku; – wykorzystuje elementy kultury, muzyki, literatury i plastyki do przybliżania tradycji; – buduje atmosferę radości i wspólnoty podczas przygotowań.	-*„Ubieramy choinkę”* – dzieci wspólnie zawieszają ozdoby i śpiewają kolędy. - *„Wielkanocne jajeczka”* – malowanie i ozdabianie pisanek.
2.Włączanie dzieci w przygotowania do uroczystości grupowych – zachęca dzieci do współtworzenia dekoracji i rekwizytów; – umożliwia samodzielne działania plastyczne, muzyczne i ruchowe związane z tematem wydarzenia; – podkreśla znaczenie wspólnej pracy i zaangażowania.	-*„Dekorujemy salę”* – dzieci tworzą łańcuchy, girlandy, rysunki tematyczne. - *„Piosenka dla gości”* – dzieci uczą się krótkiej piosenki lub wierszyka na uroczystości - *„Babciu, dziadku kocham was”* – przygotowanie laurek na dzień babci i dziadka
3. Organizowanie uroczystości i spotkań integrujących grupę – planuje krótkie, dostosowane do wieku formy obchodów (np. wspólne śniadanie, teatrzyk, zabawy muzyczne); – zapewnia atmosferę akceptacji i radości, w	-*„Urodziny w grupie”* – wspólne śpiewanie „Sto lat” , składanie życzeń -*„Bal wiosny”* – zabawa taneczna z kolorową „Panią Wiosną” - *„Dzień dziecka w żłobku”* – gry i zabawy ruchowe w ogrodzie.

której każde dziecko czuje się ważne; – uczy zasad uczestnictwa w wydarzeniach grupowych.	
4. Wzmacnianie więzi emocjonalnych i poczucia przynależności do grupy – podkreśla znaczenie wspólnego przeżywania radości i sukcesów; – uczy dzieci dostrzegać emocje własne i innych podczas wspólnego świętowania; – buduje tradycje grupowe i rytuały wzmacniające więzi.	- *„Dziękujemy”* – wspólne wręczanie kwiatów lub laurki rodzicom, gościom, pracownikom żłobka.
5. Kształtowanie postaw szacunku wobec tradycji, innych kultur i osób – przybliża dzieciom różnorodność świąt i zwyczajów w sposób otwarty i tolerancyjny; – rozwija ciekawość świata, empatię i postawy akceptacji; – unika ocen, pokazując, że każdy sposób świętowania jest wartościowy.	-*„Kolory przyjaźni”* – tworzenie wspólnego działania plastycznego symbolizującego jedność mimo różnic. - *„Bajka o pomaganiu”* – słuchanie opowiadania o tradycjach dzielenia się i dobroci.
6. Wspieranie spontanicznej ekspresji dzieci w czasie uroczystości – pozwala dzieciom swobodnie śpiewać, tańczyć, wyrażać emocje; – reaguje z akceptacją na różne formy zachowania, nie oceniając; – zachęca do dzielenia się przeżyciami po zakończeniu wydarzenia.	-*„Mój występ”* – dziecko może samo wystąpić, zaśpiewać lub powiedzieć wierszyk. - *„Tańczymy razem”* – swobodna zabawa przy muzyce świątecznej.
7. Angażowanie rodziców i społeczności żłobka w świętowanie – organizuje spotkania z udziałem rodziców; – zachęca rodziny do współudziału w przygotowaniach (np. wspólne sadzenie kwiatów, dekorowanie); – buduje pozytywne relacje między domem a żłobkiem.	- *„Świąteczne dekoracje”* – rodzice i dzieci wspólnie przygotowują ozdoby świąteczne - *„Zakończenie roku”* – wspólne celebrowanie zakończenia roku

4) Aktywności rozwijające myślenie przyczynowo - skutkowe oraz obserwację otoczenia

a) Aktywności rozwijające myślenie przyczynowo – skutkowe

Działania opiekuna	**Proponowane zabawy/ aktywności**
1. Stwarzanie sytuacji zachęcających do obserwacji i odkrywania zależności – organizuje otoczenie bogate w bodźce sensoryczne i poznawcze; – umożliwia dziecku swobodne eksperymentowanie i obserwowanie zmian w wyniku własnych działań; – zadaje pytania pobudzające ciekawość: „Co się stanie, gdy…?”, „Dlaczego to się tak zachowuje?”.	- *„Co pływa, a co tonie?”* – dzieci wrzucają do wody różne przedmioty i obserwują, które unoszą się, a które toną. - *„Rosnące ziarno”* – wspólne sianie nasion i codzienne obserwowanie ich wzrostu. - *„Woda z kranu”* – dziecko obserwuje, jak woda napełnia kubek i co się dzieje, gdy się przeleje.
2. Zachęcanie do samodzielnego rozwiązywania prostych problemów	-*„Znajdź pasujący element”* – dziecko dopasowuje kształty w sorterze lub

– pozwala dziecku szukać rozwiązań w różnych sytuacjach zabawowych i codziennych; – wspiera, ale nie podaje od razu gotowych odpowiedzi; – chwali wysiłek poznawczy i wytrwałość w poszukiwaniu rozwiązań.	układa proste puzzle. - *„Budujemy most”* – dziecko próbuje zbudować most z klocków tak, aby się nie zawalił. -*„Jak to działa?”* – manipulowanie przedmiotami codziennego użytku (zatrzaski, zapięcia, pokrywki).
3. Umożliwianie poznawania świata wszystkimi zmysłami – proponuje doświadczenia angażujące wzrok, słuch, dotyk, węch i smak; – zachęca dzieci do opisywania wrażeń sensorycznych („Jak pachnie?”, „Czy to gładkie czy szorstkie?”); – rozwija ciekawość poznawczą i spostrzegawczość.	-*„Dotknij i zgadnij”* – dziecko rozpoznaje przedmioty ukryte w pudełku dotykiem. - *„Słuchamy dźwięków”* – rozpoznawanie odgłosów (np. dzwonka, kluczy, grzechotki). - *„Smakowe zagadki”* – rozpoznawanie smaków owoców
4. Wspieranie logicznego myślenia i przewidywania skutków działań – wprowadza zabawy rozwijające planowanie, przewidywanie i porządkowanie zdarzeń; – stosuje rozmowy naprowadzające: „Co się stanie, gdy to przesuniemy?”, „Dlaczego klocek spadł?”; – pozwala dziecku doświadczyć skutków jego decyzji w bezpiecznych warunkach.	-*„Maszyna w ruchu”* – dzieci obserwują, jak obracające się tryby poruszają inne elementy zabawki. -*„Wieża z klocków”* – dziecko przewiduje, jak wysoko może ją zbudować, zanim się przewróci. - *„Kółka się kręcą”* – eksperymentowanie z pojazdami: co się stanie, gdy pchniesz auto mocniej lub słabiej. - *„Co się ukryło w lodzie"* -obserwowanie topnienia lodu i odkrywania zamrożonych przedmiotów
5. Rozwijanie umiejętności klasyfikowania i porządkowania – proponuje zabawy w grupowanie przedmiotów według koloru, kształtu, wielkości czy przeznaczenia; – pomaga dziecku dostrzegać podobieństwa i różnice; – używa pojęć porządkujących: „większy–mniejszy”, „taki sam–inny”.	-*„Kolorowe kubeczki”* – dziecko segreguje elementy według kolorów. - *„Kształty wokół nas”* – dopasowywanie figur do odpowiednich otworów. -*„Porządkujemy zabawki”* – odkładanie przedmiotów do odpowiednich pojemników
6. Wspieranie ciekawości poznawczej i zadawania pytań – reaguje z zainteresowaniem na pytania i inicjatywy dzieci; – zachęca do stawiania hipotez i sprawdzania ich w praktyce; – modeluje postawę badawczą i ciekawość świata.	-*„Mały odkrywca”* – obserwowanie przez lupę liści, kamieni, owadów. -*„Eksperyment z wodą i barwnikiem”* – dziecko obserwuje, jak zmienia się kolor wody po dodaniu farby.

b) Aktywności kształtujące umiejętność obserwacji i doświadczania otaczającego świata

Działania opiekuna	**Proponowane zabawy/ aktywności**
1. Organizowanie przestrzeni sprzyjającej obserwacji i odkrywaniu – aranżuje strefy tematyczne (np. przyrodniczą, sensoryczną, badawczą);	-*„Strefa przyrodnicza”* – dzieci obserwują rośliny, kamyki, muszelki, piórka. - *„Zabawy z wodą i piaskiem”* – dziecko

– udostępnia materiały umożliwiające manipulację i eksperymentowanie; – zachęca dzieci do samodzielnego poznawania świata poprzez działanie.	doświadcza różnic w fakturze i ciężarze. -„*Dotknij i poznaj*" – poznawanie materiałów o różnych strukturach (gładkie, szorstkie, miękkie).
2. Zachęcanie do uważnego obserwowania zjawisk przyrodniczych i codziennych sytuacji – zwraca uwagę dzieci na zmiany zachodzące w otoczeniu (pora roku, pogoda, wzrost roślin); – stosuje pytania naprowadzające: „Co zauważyłeś?", „Co się zmieniło?"; – uczy dzieci skupienia uwagi i spostrzegawczości.	-„*Jaka dziś pogoda?*" – obserwacja nieba, chmur, słońca, deszczu. - „*Spacer badacza*" – poszukiwanie liści, patyczków i kamieni podczas spaceru. - „*Zielony parapet*" – codzienna obserwacja roślin rosnących w doniczkach (np. owies.)
3.Wykorzystywanie zmysłów w poznawaniu świata – proponuje dzieciom działania rozwijające percepcję wzrokową, słuchową, dotykową, smakową i węchową; – nazywa wrażenia zmysłowe i zachęca dzieci do ich opisywania; – wspiera rozwój poznawczy poprzez doświadczenia sensoryczne.	-„*Zgadnij, co pachnie*" – rozpoznawanie zapachów przypraw i owoców (pomarańcza, mięta) - „*Co to za dźwięk?*" – rozpoznawanie odgłosów z otoczenia (ptaki, dzwonek, woda).
4. Wprowadzanie doświadczeń i prostych eksperymentów dostosowanych do wieku dziecka – organizuje sytuacje badawcze oparte na działaniu i obserwacji skutków; – wspiera dziecko w formułowaniu prostych wniosków; – umożliwia wielokrotne powtarzanie czynności w celu utrwalenia doświadczenia.	-„*Co się rozpuszcza w wodzie?*" – dzieci sprawdzają, co się dzieje z cukrem, piaskiem, mąką po dodaniu do wody. - „*Leci czy spada?*" – obserwacja, jak różne przedmioty zachowują się podczas upuszczania z wysokości.(klocek, piórko, balon) -„*Powietrze w balonie*" – obserwacja, jak balon rośnie w trakcie dmuchania.
5. Rozwijanie języka poprzez rozmowy o obserwacjach i doświadczeniach – zachęca dzieci do nazywania zjawisk, przedmiotów, czynności i emocji; – modeluje poprawne wypowiedzi, rozszerza słownictwo dziecka; – zadaje pytania otwarte i stymuluje do opowiadania.	-„*Co widziałem na spacerze*" – dziecko opowiada o swoich spostrzeżeniach. - „*Namaluj, co widzisz*" – dziecko ilustruje obserwowany świat (np. chmurę, drzewo, kota).
6. Wspieranie ciekawości poznawczej i postawy badawczej – zachęca do zadawania pytań, poszukiwania odpowiedzi i wyciągania prostych wniosków; – daje dziecku czas na eksplorację i samodzielne odkrycia; – okazuje autentyczne zainteresowanie dziecięcymi odkryciami.	-„*Mały odkrywca*" – obserwacja przez lupę drobnych elementów przyrody. - „*Co jest w środku?*" – oglądanie i porównywanie przekrojonych owoców lub warzyw. - „*Kolorowa woda*" – obserwacja mieszania barw.
7. Utrwalanie zdobytych doświadczeń poprzez różne formy ekspresji – inspiruje dzieci do wyrażania spostrzeżeń poprzez sztukę, ruch, słowo; – wspiera przenoszenie doświadczeń poznawczych do zabaw symbolicznych; – docenia indywidualny sposób wyrażania emocji	-„*Co widziały moje oczy*" – inscenizacje i zabawy tematyczne na podstawie obserwacji. -„*Album przyrody*" – tworzenie wspólnego plakatu lub kolażu ze zdjęć i rysunków. - „*Dźwięki świata*" – zabawy muzyczno-

i wiedzy przez dziecko.	ruchowe inspirowane odgłosami natury.

c) Aktywności rozwijające używanie określeń dla cech przedmiotów

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Wprowadzanie i nazywanie cech przedmiotów – podczas zabawy i codziennych czynności opisuje cechy przedmiotów (kolor, kształt, wielkość, fakturę); – zachęca dzieci do powtarzania i samodzielnego używania słów opisowych; – stosuje pytania naprowadzające: „Czy jest gładki czy szorstki?"	-*„Kolorowe klocki"* – dziecko rozpoznaje kolory i porównuje elementy. - *„Kształty i rozmiary"* – dopasowywanie figur wg wielkości i kształtu. - *„Dotknij i opisz"* – opis przedmiotów po dotknięciu (miękki, twardy, szorstki, gładki).
2. Organizowanie zabaw wymagających porównywania i klasyfikowania – umożliwia dzieciom segregowanie przedmiotów według określonych cech; – modeluje wypowiedzi opisujące różnice i podobieństwa; – wspiera rozwój logicznego myślenia i języka.	-*„Sortowanie skarbów"* – segregowanie przedmiotów według koloru, wielkości, kształtu. -*„Duży i mały"* – porównywanie przedmiotów i nazywanie ich cech. - *„Kolorowe kubeczki"* – dopasowywanie kubków o tym samym kolorze lub wzorze.
3. Wprowadzanie elementów zabaw sensorycznych – proponuje doświadczenia angażujące zmysły, opisując cechy przedmiotów; – pyta dzieci o spostrzeżenia i cechy sensoryczne; – umożliwia utrwalanie słownictwa opisowego poprzez doświadczenie zmysłowe.	- *„Co czujesz w pudełku?"* – dzieci zgadują, co jest w pudełku, opisując fakturę. - *„Smak i zapach"* – nazywanie cech owoców i warzyw (słodki, kwaśny, miękki, twardy). - *„Malowanie różnymi narzędziami"* – porównywanie efektów użycia pędzla, gąbki, palców.
4. Rozwijanie umiejętności formułowania krótkich wypowiedzi opisowych – zachęca dzieci do opowiadania o przedmiotach i zabawkach; – wspiera używanie przymiotników i prostych zdań opisowych; – chwali samodzielne próby nazwania cech przedmiotów.	- *„Co widzisz na obrazku?"* – opis elementów ilustracji. -*„Co słychać?"* – opisywanie dźwięków instrumentów (cichy, głośny, wysoki, niski).
5. Wprowadzanie zabaw wymagających łączenia przedmiotów według cech – proponuje zabawy polegające na dopasowywaniu przedmiotów o podobnych cechach; – modeluje wypowiedzi opisujące podobieństwa; – zachęca dzieci do samodzielnego zauważania zależności między przedmiotami	-*„Dopasuj do siebie"* – łączenie klocków lub kart o tej samej barwie lub kształcie. - *„Malarz i kolory"* – łączenie farb lub elementów w tej samej tonacji. - *„Skarby z pudełka"* – dobieranie elementów o tej samej fakturze lub wielkości.
6. Wzbogacanie słownictwa dziecka poprzez zabawy językowe i rymowanki – proponuje zabawy słowne związane z cechami przedmiotów; – powtarza nowe słowa w kontekście	-*„Rymowanki o kolorach i kształtach"* – dziecko nazywa cechy przedmiotów w zabawach muzycznych. - *„Powiedz, co widzisz"* – opis obrazków, zabawek, przedmiotów codziennych.

codziennych czynności i zabaw; – zachęca dzieci do stosowania określeń w wypowiedziach spontanicznych.	- *„Co w środku pudełka?”* – zgadywanie przedmiotów po cechach i ich opisywanie.
7. Utrwalanie zdobytej wiedzy poprzez codzienne czynności i zabawy – wprowadza nazywanie cech przedmiotów podczas ubierania, sprzątania, posiłków; – zachęca do obserwacji i komentarzy w naturalnym kontekście; – pozwala dziecku doświadczać praktycznego zastosowania nowych słów.	- *„Sprzątamy zabawki”* – nazywanie cech przedmiotów podczas porządkowania. - *„Co jemy?”* – opisywanie cech jedzenia (twardy, miękki, słodki, kwaśny).

d) Aktywności rozwijające używanie określeń przestrzennych

Działania opiekuna	**Proponowane zabawy/ aktywności**
1. Wprowadzanie określeń przestrzennych w kontekście zabawy i codziennych czynności – opisuje położenie przedmiotów i osób względem siebie; – używa prostych określeń: „nad”, „pod”, „obok”, „przed”, „za”, „między”; – zachęca dzieci do powtarzania i samodzielnego używania nowych słów.	- *„Klocki nad i pod”* – układanie klocków na sobie i pod spodem. - *„Siadamy obok siebie”* – ustawianie dzieci w kręgu lub w rzędzie. -*„Schowaj zabawkę za pudełkiem”* – ćwiczenia w lokalizowaniu przedmiotów.
2. Organizowanie zabaw ruchowych z elementami orientacji przestrzennej – zachęca do przemieszczania się w przestrzeni zgodnie z poleceniami; – stosuje określenia kierunku i miejsca; – modeluje prawidłowe wypowiedzi opisujące położenie.	-*„Przeskocz nad przeszkodą”* – dzieci pokonują tor przeszkód według poleceń. - *„Idź obok kolegi”* – zabawy w parach z określaniem pozycji. - *„Chodzimy wokół pszczółki”* – orientacja w przestrzeni wokół obiektu.
3. Rozwijanie spostrzegawczości poprzez obserwację i opisywanie położenia przedmiotów – zachęca dzieci do zauważania relacji przestrzennych między elementami otoczenia; – stosuje pytania naprowadzające: „Gdzie jest miska?”, „Co jest pod stołem?”; – wspiera rozwój umiejętności logicznego myślenia i języka.	-*„Znajdź zabawkę”* – poszukiwanie ukrytych przedmiotów według wskazówek. -*„Co jest obok czego?”* – układanie przedmiotów obok siebie zgodnie z poleceniem. -*„Ułóż obrazek”* – dopasowywanie elementów puzzli w określone miejsca.
4. Wprowadzanie elementów zabaw konstrukcyjnych – proponuje układanie przedmiotów według relacji przestrzennych; – modeluje słownictwo opisujące kolejność i położenie; – pozwala dzieciom samodzielnie eksperymentować z różnymi ustawieniami.	-*„Budujemy wieżę”* – układanie klocków nad i pod innymi. - *„Tor dla samochodzików”* – tworzenie tras z przeszkodami, opisywanie pozycji samochodzików. -*„Stosy pudełek”* – dzieci układają pudełka w określonej kolejności i miejscu.
5. Wprowadzanie zabaw i gier wymagających porównywania położenia – zachęca do określania relacji przestrzennych w kontekście różnorodnych zadań; – pyta dzieci o różnice w położeniu i zmianę miejsca przedmiotów;	-*„Gdzie jest misio?”* – dziecko określa położenie maskotki względem innych przedmiotów. -*„Kto jest pierwszy, kto ostatni?”* – ustawianie dzieci w szeregu, określanie pozycji.

– wspiera rozwój spostrzegawczości i logicznego myślenia.	- *„Obrazek w ramce”* – rozmieszczanie elementów w przestrzeni obrazu.
6. Rozwijanie języka dziecka poprzez zabawy opisowe i narracyjne – proponuje zabawy wymagające opisywania położenia elementów w opowieści; – modeluje wypowiedzi, używając określeń przestrzennych; – zachęca dzieci do tworzenia własnych historii z elementami przestrzennymi.	-*„Opowiedz, gdzie jest kotek”* – dziecko opisuje położenie kotka na ilustracji. - *„Układamy teatrzyk”* – ustawianie lalek w różnych miejscach sceny.
7. Utrwalanie określeń przestrzennych w codziennych czynnościach i zabawach samodzielnych – nazywa położenie przedmiotów podczas ubierania, sprzątania, posiłków; – zachęca dzieci do używania określeń w naturalnym kontekście; – pozwala dziecku doświadczać praktycznego zastosowania nowych słów.	-*„Połóż skarpetki do pudełka”* – określanie położenia przedmiotów. - *„Schowaj zabawkę pod krzesłem”* – ćwiczenie orientacji przestrzennej. - *„Gdzie jest łyżeczka?”* – używanie określeń „obok”, „w”, „na” podczas posiłku.

5) Aktywności rozwijające umiejętności porozumiewania się

a) Aktywności obejmujące rozmowy z dziećmi

Działania opiekuna	**Proponowane zabawy/ aktywności**
1. Modelowanie komunikacji i zwracanie uwagi na wypowiedzi dziecka – aktywnie słucha dziecka, powtarza i rozwija jego wypowiedzi; – zadaje pytania zamknięte i otwarte – wprowadza proste słownictwo umożliwiające opisywanie uczuć i doświadczeń.	-*„Co robisz teraz?”* – dziecko opowiada o swoich działaniach. - *„Co widzisz na obrazku”* – dziecko podejmuje próbę opisu ilustracji.
2. Organizowanie zabaw wymagających wymiany zdań i komunikacji w grupie – zachęca dzieci do rozmowy z rówieśnikami; – modeluje poprawne formy grzecznościowe i proste dialogi; – wspiera rozwój umiejętności słuchania i reagowania.	-*„Powiedz koledze, co zrobiłeś”* – wymiana doświadczeń w parach. - *„Teatrzyk lalek”* – odgrywanie -*„Pokaż i powiedz”* – dziecko pokazuje zabawkę i naśladuje dźwięki
3. Wprowadzanie zabaw rozwijających słownictwo i strukturę zdań – wprowadza nowe słowa w kontekście zabawy; – zachęca dzieci do używania zdań opisowych i krótkich historyjek; – chwali próby samodzielnego konstruowania wypowiedzi.	-*„Wierszyki”*-krótkie wierszyki -*„Śpiewamy i mówimy”* – rymowanki i piosenki z komentarzem słownym
4. Rozwijanie umiejętności zadawania pytań i wyrażania potrzeb – zachęca dziecko do zadawania pytań i proszenia o pomoc; – modeluje formy pytań i prośby w codziennych sytuacjach; – wspiera rozwój samodzielności w komunikacji.	-*„Zapytaj kolegę o zabawkę”* – nauka grzecznego zwracania się. - *„Co chcesz zjeść?”* – dziecko wyraża preferencje.

5. Wprowadzanie zabaw wymagających opisu emocji i uczuć – zachęca dziecko do nazywania emocji własnych i innych; – modeluje użycie określeń takich jak „radość", „smutek", „złość"; – wspiera rozwój empatii i świadomości społecznej.	-*„Jak się czujesz?"* – dziecko pokazuje swoje emocje. - *„Minki emocji"* – odgrywanie różnych emocji i ich nazywanie. -*„Kostka emocji"* – pokazywanie i nazywanie emocji dziecka
6. Rozwijanie umiejętności prowadzenia krótkich dialogów – organizuje zabawy w pary lub małe grupy; – modeluje prawidłowe reakcje i zwroty w dialogach; – chwali aktywne uczestnictwo dziecka w rozmowie.	-*„Pytam i odpowiadam"* – proste pytania i odpowiedzi w parach. -*„Mały sklep"* – odgrywanie ról kupującego i sprzedawcy.
7. Utrwalanie umiejętności rozmowy w codziennych czynnościach – zachęca do opowiadania o działaniach przy posiłkach, sprzątaniu, zabawie; – wspiera użycie nowych słów i zwrotów w naturalnym kontekście; – umożliwia dziecku praktyczne zastosowanie zdobytej wiedzy językowej.	-*„Co jesz?"* – dziecko opisuje jedzenie. - *„Jak sprzątamy?"* – opis czynności podczas porządkowania zabawek.

b) Aktywności wspierające komunikowanie się dzieci ze sobą oraz personelem

Działania opiekuna	**Proponowane zabawy/ aktywności**
1. Modelowanie komunikacji i aktywnego słuchania – zwraca uwagę na wypowiedzi dziecka i je rozwija; – powtarza i uzupełnia wypowiedzi, wprowadzając poprawne zwroty; – zachęca do zwracania uwagi na rozmówcę i oczekiwanie na swoją kolej.	-*„Powiedz, co robisz"* – dziecko opisuje czynność, opiekun uzupełnia słownictwo. - *„Co widzisz na obrazku?"* – dziecko pokazuje, próbuje nazwać przedmioty na obrazku
2. Organizowanie zabaw w parach i małych grupach – zachęca dzieci do wspólnego działania i rozmowy; – modeluje proste formy współpracy i komunikacji; – wspiera rozwój umiejętności negocjacji i kompromisu.	-*„Budujemy razem wieżę"* – dzieci omawiają kolejność klocków. -*„Teatrzyk w parach"* – odgrywanie ról z krótkimi dialogami. -*„Podaj piłkę koleżance/kolegi"* – zachęcanie do komunikowania swoich potrzeb.
3. Rozwijanie umiejętności wyrażania potrzeb i emocji w relacjach – uczy dzieci prośby, wyrażania uczuć i opinii w sposób zrozumiały dla innych; – modeluje formy grzecznościowe; – zachęca do mówienia o tym, czego dzieci potrzebują lub co czują.	- *„Poproś kolegę o zabawkę"* – ćwiczenie proszenia i słuchania odpowiedzi. -*„Proszę, przepraszam, dziękuje"* – wierszyk powiązany ze zwrotami grzecznościowymi
4. Wprowadzanie zabaw wspierających współpracę i komunikację niewerbalną – pokazuje dzieciom, jak używać gestów, mimiki	- *„Zgadnij, co pokazuję"* – zgadywanie poprzez gesty. -*„Mimiczne emocje"* – odgrywanie uczuć

i wskazywania; – wspiera porozumiewanie się w sytuacjach, gdy słowa są trudne; – rozwija świadomość społecznych sygnałów.	bez słów. -„*Echo*" - powtarzanie dźwięków, słów, gestów
5. Rozwijanie umiejętności prowadzenia krótkich dialogów i reakcji w sytuacjach społecznych – zachęca do nawiązywania kontaktu z innymi dziećmi i personelem; – modeluje pytania i odpowiedzi w codziennych sytuacjach; – wspiera rozwój inicjatywy w kontaktach interpersonalnych.	-„*Powiedz hej koledze*" – ćwiczenie powitań. - „*Księgarnia*" – dzieci pytają i odpowiadają podczas zabawy w role. - „*Co jest w pudełku?*" – zadawanie pytań i odpowiadanie w grupie.
6. Wprowadzanie zabaw wymagających wspólnego planowania i podejmowania decyzji – wspiera rozwój umiejętności komunikacji w grupie; – modeluje wyrażanie opinii i słuchanie innych; – zachęca do ustalania zasad wspólnych działań.	-„*Malujemy razem obraz*" – ustalanie, kto i gdzie maluje. -„*Układamy puzzle w grupie*" – negocjowanie kolejności elementów.
7. Utrwalanie komunikacji w codziennych sytuacjach żłobkowych – zachęca dzieci do rozmowy podczas posiłków, sprzątania i zabawy; – modeluje użycie zwrotów grzecznościowych i opisowych; – umożliwia praktyczne zastosowanie umiejętności komunikacyjnych.	-„*Co jesz?*" – dziecko mówi, co znajduje się na talerzu. -„*Co robisz teraz?*" – opis czynności podczas zabawy.

c) Aktywności wspierające aktywny udział dzieci we wspólnym czytaniu

Działania opiekuna	**Proponowane zabawy/ aktywności**
1. Czytanie z ekspresją i angażowanie dzieci w opowieść – używa modulacji głosu, mimiki i gestów; – włącza dzieci w opowiadanie poprzez pytania i komentarze; – pokazuje emocje bohaterów i prosi dzieci o ich odzwierciedlenie.	-„*Naśladowanie bohaterów*" – dzieci odgrywają gesty i miny postaci. -„*Powtórz słowo/zdanie*" – dzieci powtarzają nowe słowa lub frazy.
2. Wspieranie samodzielnego udziału w czytaniu obrazków i książeczek – pozwala dzieciom oglądać ilustracje i komentować je własnymi słowami; – zachęca do wskazywania przedmiotów i postaci; – rozwija umiejętność opisania świata obrazkowego.	-„*Opowiedz, co widzisz*" – dziecko opisuje ilustracje. - „*Pokaż, gdzie jest kotek*" – wskazywanie postaci lub przedmiotów. -„Czytanie sensoryczne" – czytanie sensorycznych książeczek dźwiękowych, dotykowych, z otwieranymi okienkami
3. Angażowanie w proste dramy i zabawy ruchowe związane z treścią książki – zachęca do odgrywania scen z książki; – łączy czytanie z ruchem, co wspiera koncentrację i pamięć; – rozwija ekspresję, kreatywność i współpracę.	- „*Teatrzyki kukiełkowe*" - przedstawienie znanej bajki z pomocą pacynek - „*Ruch bohatera*" – naśladowanie czynności postaci. - „*Wspólne przedstawienie*" – odgrywanie ról w grupie.

4. Wprowadzanie rytuału wspólnego czytania i rozmowy o treści – codzienne krótkie czytanie w grupie; – umożliwia dzieciom dzielenie się wrażeniami i opiniami; – wspiera rozwój językowy i emocjonalny poprzez rozmowę o książce.	- "Codzienne czytanie" - regularne czytanie krótkich książeczek - *„Strefa czytania"* - swobodne oglądanie książeczek
5. Wspieranie interakcji między dziećmi podczas czytania – zachęca dzieci do zadawania pytań rówieśnikom; – promuje współdzielenie książek i dyskusję; – rozwija umiejętność słuchania innych i reagowania na ich komentarze.	-*„Powiedz koledze, co zobaczyłeś"* – wymiana spostrzeżeń. -*„Pokaż przyjacielowi obrazek"* – wskazywanie i opowiadanie. -*„Co myślisz o bohaterze?"* – rozmowa na temat zachowania bohatera
6. Utrwalanie słownictwa i nawyku czytania poprzez zabawy językowe – powtarza nowe słowa z książki w codziennych sytuacjach; – wprowadza krótkie rymowanki i powtarzanki; – wspiera pamięć słowną i przyjemność z czytania.	-*„Rymowanki z książki"* – powtarzanie prostych wierszyków. -*„Zgadnij, jakie słowo?"* – zabawy słowne z książki. -*"Rymowanki na paluszki"* - zabawy paluszkowe z wierszykami

6) Aktywności wspierające rozwój sprawności fizycznej dzieci oraz angażowanie zmysłów

a) Aktywności rozwijające percepcję zmysłową

Działania opiekuna	**Proponowane zabawy/ aktywności**
1. Organizowanie zabaw rozwijających percepcję dotykową – zachęca dzieci do badania różnorodnych faktur i materiałów; – umożliwia swobodną eksplorację przedmiotów rękami; – wspiera integrację sensoryczną i sprawność manualną.	-*„Co jest w woreczku?"* – dzieci zgadują przedmioty po dotyku. - *„Przesypywanie ryżu, grochu"* – ćwiczenie zręczności palców. -*„Ugniatanie ciastoliny"* – rozwijanie siły dłoni i precyzji. -*„Ścieżka sensoryczna"*- chodzenie po różnych fakturach, chodniczkach i półkulach sensorycznych
2. Wprowadzanie zabaw wspierających percepcję wzrokową i koncentrację – używa kolorów, kształtów i kontrastów; – zachęca do obserwacji szczegółów; – rozwija spostrzegawczość i koordynację oko-ręka	-*„Znajdź kolor"* – dzieci wskazują przedmioty o określonym kolorze. -*„Układanie kształtów według wzoru"* – ćwiczenie dopasowywania i koncentracji. -*„Co zniknęło?"* – gry pamięciowe i obserwacyjne.
3. Proponowanie zabaw rozwijających percepcję słuchową – wprowadza różne dźwięki i instrumenty; – zachęca do rozpoznawania i naśladowania dźwięków; – wspiera rozwój uwagi słuchowej i pamięci.	-*„Zgadnij, co to za dźwięk?"* – rozpoznawanie źródła dźwięku. -*„Rytmy i melodie"* – naśladowanie rytmu bębenka lub grzechotki. -*„Naśladujemy zwierzątka"* – odgłosy zwierząt, zabawa słuchowa.
4. Wprowadzanie zabaw rozwijających percepcję węchową i smakową	-*„Zgadnij zapach"* – wąchanie cytryny, ziół, kawy.

– proponuje różne aromaty i produkty spożywcze; – zachęca do nazywania zapachów i smaków; – wspiera rozwój zmysłu węchu, smaku i wyobraźni sensorycznej.	-„*Smakowe zagadki*" – próbowanie różnych smaków i nazywanie ich. -„*Tworzymy sałatki owocowe*" – zabawa smakowa i manualna.
5. Organizowanie aktywności ruchowych wspierających percepcję ciała i równowagę – zachęca do ćwiczeń w różnej przestrzeni i pozycji; – wspiera świadomość własnego ciała i koordynację ruchową; – łączy rozwój fizyczny z sensoryką.	-„*Tor przeszkód sensoryczny*" – chodzenie po matach, przeskakiwanie przeszkód, balansowanie. -„*Chodzenie po różnych powierzchniach*" – mata, piasek, dywaniki. -„*Przerzucanie woreczków, piłeczek*" – rozwijanie koordynacji i precyzji ruchów.
6. Wspieranie samodzielności w zabawach sensorycznych – pozwala dzieciom wybierać materiały i samodzielnie eksperymentować; – wspiera rozwój kreatywności i ciekawości; – zachęca do wyrażania swoich wrażeń sensorycznych słowami lub gestami.	-„*Dotykowa skrzynia skarbów*" – dzieci wybierają przedmioty i opisują je. -„*Malowanie palcami*" – rozwijanie dotyku i ekspresji twórczej. -„*Eksperymenty z wodą i piaskiem*" – zabawy sensoryczne w grupie lub indywidualnie
7. Łączenie zabaw sensorycznych z nauką pojęć i słownictwa – wprowadza określenia dla faktur, kolorów, smaków, zapachów; – rozwija język i umiejętność opisywania wrażeń; – wspiera integrację sensoryczną z rozwojem poznawczym.	-„*Miękki, twardy, gładki, chropowaty*" – nazywanie faktur. -„*Słodkie, kwaśne, gorzkie*" – opis smaków.

b) Aktywności rozwijające małą motorykę

Działania opiekuna	**Proponowane zabawy/ aktywności**
1. Organizowanie codziennych ćwiczeń rozwijających małą motorykę – proponuje zabawy wymagające precyzyjnych ruchów dłoni i palców; – demonstruje prawidłowy sposób chwytu i manipulacji przedmiotami; – zachęca do samodzielnego wykonywania czynności.	-„*Rysowanie po śladzie*" – rozwijanie koordynacji ręka-oko. -„*Układanie puzzli*" – precyzyjne dopasowywanie elementów.
2. Proponowanie zabaw manipulacyjnych z różnorodnymi materiałami – używa klocków, koralików, plasteliny i drobnych elementów; – zachęca do ugniatania, przesypywania, nawlekania; – rozwija sprawność manualną i koncentrację.	-„*Budujemy wieże z klocków*" – rozwijanie precyzji układania. -„*Nawlekamy koraliki*" – ćwiczenie zręczności palców. „*Modelowanie z piankoliny*" – rozwijanie siły i precyzji dłoni.
3. Organizowanie zabaw wymagających współpracy ręka-ręka i oko-ręka – zachęca dzieci do wspólnego manipulowania przedmiotami; – modeluje sekwencje czynności; – wspiera rozwój koordynacji i logicznego działania.	-„*Przekazujemy piłkę*" – wspólne toczenie i rzucanie. - „*Sorter kształtów*" - wkładanie klocków do otworów o pasujących kształtach
4. Wprowadzanie zabaw usprawniających	-„*Przenoszenie fasoli łyżeczką*" –

chwyt i manipulację drobnymi przedmiotami – zachęca do chwytania, przenoszenia, układania; – rozwija siłę dłoni i sprawność palców; – proponuje różnorodne narzędzia i przedmioty.	precyzyjne ruchy ręki. -*„Sortowanie klocków według koloru/kształtu”* – koordynacja i koncentracja. -*„Nakładanie pierścieni na patyczki”* – ćwiczenie chwytu i orientacji przestrzennej.
5. Utrwalanie samodzielności w czynnościach codziennych wymagających motoryki małej – zachęca dzieci do samodzielnego ubierania się, jedzenia, sprzątania; – modeluje poprawny chwyt, ruch i sekwencje działań; – wspiera poczucie kompetencji i pewności siebie.	-*„Ubieramy lalę lub siebie”* – ćwiczenie guziczków, zamków, sznurowadeł. - *„Samodzielne jedzenie łyżką”* – rozwijanie chwytu i koordynacji. -*„Sprzątamy zabawki”* – przenoszenie i układanie elementów.
6. Wprowadzanie zabaw sensorycznych wspierających motorykę małą – wykorzystuje różne faktury, kształty i materiały; – zachęca do manipulacji i badania przedmiotów; – wspiera rozwój czucia dotykowego i precyzji ruchów.	-*„Zabawa w piasku kinetycznym”* – ugniatanie, formowanie, przesypywanie. -*„Chwytanie małych przedmiotów pęsetą”* – rozwijanie zręczności palców. -*„Przesypywanie ryżu lub grochu”* – ćwiczenie chwytu i kontroli ruchów.

c) Ćwiczenia koordynacji wzrokowo – ruchowej i równowagi

Działania opiekuna	**Proponowane zabawy/ aktywności**
1. Rozwijanie koordynacji wzrokowo–ruchowej - zachęca dzieci do sięgania po zabawki i manipulowania nimi - pokazuje sposoby używania przedmiotów -Wspólne nazywanie czynności	-*„Rzucanie do celu”* – wrzucanie piłeczek do kosza, pudełka -*„Łowienie rybek”* – chwytanie magnetycznych rybek wędką - *„Przekładanie klocków, nakładanie kółek na patyczek”*
2. Ćwiczenia równowagi ciała - zapewnienia bezpieczną przestrzeń do ruchu - asekuruje przy pokonywaniu przeszkód - wspieranie dziecko w próbach samodzielnego chodzenia	- *„Chodzenie po ścieżce”* – ścieżka sensoryczna z różnych faktur - *„Tor przeszkód”* – poduszki, tunele, krzesła - *„Utrzymaj równowagę”* – stanie na jednej nodze, chodzenie po linii
3. Koordynacja całego ciała (oko–ręka–noga) - organizowanie zabaw ruchowych z wykorzystaniem muzyki - zachęcanie do naśladowania ruchów opiekuna	- *„Balonik fruwa”* – odbijanie balonika - *„Złap piłkę”* – turlanie i rzucanie piłki w parach - *„Tańczące rączki”* – taniec z prostymi gestami
4. Rozwijanie samodzielności i koordynacji w czynnościach codziennych - Zachęcanie do samodzielnego jedzenia łyżką i picia z kubka - Wspieranie dziecka przy myciu rąk, ubieraniu i rozbieraniu się - Pokazywanie ruchów i nazywanie czynności („teraz myjemy dłonie”, „podnieś rączkę”)	- „Jem sam” - samodzielne nabieranie pokarmu łyżką - „Ubieram się sam „ - zakładanie i zdejmowanie czapki, bucików, kurtki - ”Mydło lubi zabawę” - mycie rąk przy piosence - „Kto szybciej trafi rękawem w rękę?” – zabawa przy ubieraniu

d)Aktywności wspierające czucie głębokie oraz kształtujące schemat własnego ciała

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Czucie głębokie - zapewnienie dzieciom możliwości doświadczania różnego nacisku („przytulanie", „wciskanie się") - ułatwianie ruchu w przestrzeni, gdzie dziecko może przesuwać ciało, podnosić, pchać, ciągnąć - obserwowanie i wspieranie dzieci, które potrzebują więcej bodźców proprioceptywnych	- *„Turlanie się"* – dziecko, leżąc na macie, turla się w różnych kierunkach - *„Pchanie wózka"* – dziecko pcha/lekkie przesuwa wózek z zabawkami - *„Uciekaj myszko do dziury"* - zabawy z użyciem tunelu -*„Do przodu, do tyłu, w górę i w dół"* – huśtanie się na gnieździe oraz konikach
2. Schemat własnego ciała – świadomość części ciała, orientacja w przestrzeni - nazywanie części ciała w trakcie czynności i zabaw („rączka", „stopa", „brzuszek") - modelowanie siebie jako punktu odniesienia („patrz jak ja robię") i zachęcanie dziecka do naśladowania - budowanie poczucia sprawczości – dziecko wykonuje ruch świadomie, opiekun komentuje i chwali	- *„Głowa, ramiona, kolana"* – dziecko wskazuje części działa w piosence - *„Lustro"* – dziecko naśladuje ruchy opiekuna, który pokazuje gesty różnych części ciała - „Pieczemy ciasto" – masażyk pleców
3. Integracja propriocepcji z codziennymi czynnościami - włączenie działań wymagających czucia głębokiego podczas rutynowych czynności (np. ubieranie, sprzątanie) - wskazywanie dzieciom, jak ich ciało działa przy tych czynnościach („podnieś rączkę, zginaj nóżkę") - budowanie nawyku świadomego ruchu, nie tylko „idzie i robi"	- *„Silne rączki"* – dzieci przesuwają pudełka z zabawkami, pchają lekkie krzesełka do stołu. - *„Mocne dłonie"* – dziecko trzyma kubek oburącz, pije powoli, czując ciężar naczynia.

e) Aktywności rozwijające dużą motorykę

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Organizowanie codziennych zabaw ruchowych – planuje krótkie ćwiczenia wspierające równowagę, siłę i koordynację; – demonstruje prawidłowe wykonywanie ruchów; – zachęca dzieci do samodzielnego udziału w ćwiczeniach.	-*„Tor przeszkód"* – czołganie się, przechodzenie przez tunele, skakanie. -*„Gimnastyka poranna"* – podskoki, rozciąganie, skręty ciała. -*„Chodzenie po linii"* – balansowanie i utrzymywanie równowagi.
2. Wprowadzanie zabaw biegowych i skocznych – zachęca do ruchu na różne sposoby; – wspiera rozwój koordynacji i wytrzymałości; – dba o bezpieczeństwo podczas biegania i skakania.	- *„Wyścigi na czworakach"* – rozwijanie siły i koordynacji. - *„Skoki przez przeszkody"* – ćwiczenie równowagi i gibkości. -*„Podążaj za opiekunem"* – różne ruchy: bieganie, przeskakiwanie, czołganie.
3. Proponowanie zabaw wymagających zmiany kierunku i tempa ruchu – uczy dzieci szybkiej reakcji; – wspiera rozwój zwinności i świadomości ciała; – zachęca do aktywnego uczestnictwa w zabawie	-*„Zmieniamy kierunek na sygnał"* – bieganie i zatrzymywanie się. - *„Zabawa w kotka i myszkę"* – zmiana tempa ruchu. -*„Przechodzimy po liniach i matach"* –

grupowej.	ćwiczenie kierunku i równowag
4. Organizowanie zabaw z piłką i przyborami – wprowadza proste gry z piłką, woreczkami, krążkami; – wspiera koordynację ręka-oko, celność i siłę rzutów; – zachęca do współpracy i zabawy w grupie.	-*„Turlamy piłkę do siebie”* – współpraca i koordynacja. - *„ Celujemy woreczkami do kosza”* – ćwiczenia precyzji i celności.
5. Wprowadzanie zabaw równoważnych i balansujących – organizuje zabawy na równoważniach, klockach, linach; – rozwija świadomość ciała i stabilność; – zachęca do eksperymentowania z różnymi pozycjami.	-*„Chodzimy po schodach”* – schodzenie i wchodzenie po schodach. -*„ Przechodzimy po różnych powierzchniach”* – różne podłoża, tekstury.
6. Zabawy na świeżym powietrzu – wykorzystuje przestrzeń zewnętrzną do aktywności ruchowej; – wspiera rozwój motoryki dużej, wytrzymałości i odporności fizycznej; – promuje kontakt z naturą i eksplorację otoczenia; - zachęca do aktywności na sprzętach rekreacyjnych dostępnych na placu zabaw (huśtawka, zjeżdżalnia, gniazdo itp.)	-*„ Biegamy po placu zabaw”* – rozwój wytrzymałości i koordynacji. -*„ Zbieramy liście, szukamy kamieni”* – ćwiczenia ruchowe i sensoryczne. -*„ Spacer z przeszkodami”* – wspinanie się, balansowanie, chodzenie po nierównym terenie. -*„ Zabawy z piłkami”* – kopanie, rzucanie, toczenie, podawanie piłek -*„ Rzut do celu”* – np. woreczkami do obręczy - *„ Spacer odkrywców"* - codzienne spacery w różnych warunkach pogodowych
7. Wspieranie samodzielności i inicjatywy ruchowej dzieci – pozwala dzieciom wybierać zabawy i rytmy ruchu; – zachęca do eksperymentowania z różnymi sposobami poruszania się; – wspiera rozwój pewności siebie i umiejętności planowania ruchów.	-*„ Wymyślamy własny tor przeszkód”* – dzieci tworzą i pokonują tor. -*„ Ruchowa improwizacja”* – dzieci wymyślają własne ćwiczenia. -*„ Skaczemy jak zwierzątka”* – zabawa ruchowa wspierająca kreatywność.

7). Działania zachęcające dzieci do wyrażania twórczej ekspresji w różnych formach, przez umożliwienie dzieciom wykorzystywania różnych materiałów oraz poznawania różnych wytworów kultury

Działania opiekuna	**Proponowane zabawy/ aktywności**
1. Ekspresja plastyczna - organizuje strefę działań plastycznych z dostępem do różnych materiałów (papier, bibuła, tkaniny, pudełka, farby, kredki, naturalne materiały) - zachęca do swobodnego tworzenia bez narzucania wzoru	- *„Malowanie palcami”* – dzieci poznają kolory i faktury - *„ Kolaż z natury”* – przyklejanie liści, patyczków, kwiatków. - *„ Zabawa w artystę”* – malowanie na dużych arkuszach papieru wspólnie.
2. Ekspresja muzyczna - wprowadza różne gatunki muzyki (klasyczna, współczesna).	- *„ Orkiestra żłobkowa”* – dzieci grają na prostych instrumentach. - *„ Taniec z chustką”* – poruszanie się do

- udostępnia instrumenty (grzechotki, bębenki, dzwonki). - zachęca do spontanicznego śpiewu i rytmicznego ruchu.	muzyki. - *„Echo dźwięków"* – powtarzanie prostych rytmów i melodii.
3. Ekspresja ruchowa i teatralna - przygotowuje przestrzeń do swobodnego ruchu - zachęca do odgrywania prostych ról i mimicznych zabaw - stosuje rekwizyty (maski, kapelusze, szale)	- *„Teatrzyk lalek"* – krótkie inscenizacje znanych bajek. - *„Naśladujemy zwierzątka"* – ruch i gest jako forma ekspresji. - *„Zabawy z lustrami"* – dzieci obserwują mimikę i gesty.
3. Poznawanie wytworów kultury - pokazuje reprodukcje obrazów, rzeźb, zdjęć, książek dla najmłodszych. - organizuje mini-wystawy w sali (np. prace dzieci, rodzinne zdjęcia, książki). - włącza rodziców w prezentowanie elementów kultury rodzinnej (piosenki, zwyczaje).	- *„Galeria maluchów"* – wystawa prac dzieci w sali. - *„Mały teatr"* – oglądanie krótkich przedstawień - *„Poznajemy stroje i tańce"* – zabawy z elementami kultury regionalnej.
4. Wykorzystywanie różnorodnych materiałów - zapewnia dostęp do materiałów naturalnych i przetworzonych (makaron, ryż, piasek, folia, tkaniny). - dba o bezpieczeństwo i czystość przestrzeni zabawy. - zachęca do eksperymentowania i sensorycznego odkrywania świata.	- *„Sensoryczne pudełka"* – dzieci dotykają i rozpoznają różne faktury. - *„Kucharze"* – zabawy w kuchnię z makaronem i ryżem. - *„Kolorowa masa"* – zabawy z ciastoliną, solą, pianką.

8). Plan aktywności w Żłobku Miejskim nr 4 w Białymstoku oparty jest na założeniu, że dziecko uczy się poprzez:

a) **Zabawę** - która jest naturalną, spontaniczną formą aktywności każdego małego dziecka. To w niej dziecko poznaje świat, siebie i innych, a także nabywa pierwsze doświadczenia społeczne, emocjonalne i poznawcze. Dzieci uczą się przez zabawę, nie traktują jej jako narzędzia do nauki, ale jako sposób spędzania czasu, życia i postrzegania świata.

b) **Relację** – interakcje między personelem a dziećmi , a także między dziećmi stanowią podstawę rozwoju myślenia, języka i rozwijania umiejętności zabawy. Podczas zabawy w grupie dzieci uczą się regulować swoje emocje i pragnienia, a także brania pod uwagę punt widzenia innych. Dzieci mają możliwość obserwacji siebie nawzajem, uczą się od siebie.

c) **Doświadczenie** – najskuteczniejsza nauka małego dziecka odbywa się wtedy, gdy może ono samo działać, próbować, dotykać, eksperymentować i przeżywać; uczyć się przez zmysły i emocje, a nie przez słuchanie poleceń czy patrzenie, jak dorosły coś

9). Rola opiekuna w proponowanych aktywnościach:

a) zapewnia bezpieczne, inspirujące otoczenie,
b) daje dziecku przestrzeń i czas,
c) włącza się tylko wówczas, kiedy dziecko tego potrzebuje,
d) wspiera emocjonalnie,

e) rozmawia, nazywa działania i emocje dziecka,
f) inspiruje, ale nie przerywa samodzielnej zabawy,
g) obserwuje i towarzyszy dziecku, wspierając naturalny proces uczenia się

8. Wskazówki metodyczne dla personelu

1) Wspieranie u dzieci poczucia przynależności do grupy poprzez :

a) Organizację otoczenia:

- organizowanie przestrzeni w sposób umożliwiający jej przekształcenie, zgodnie z zainteresowaniami dzieci,
- ustawienie stolików z krzesełkami tak, aby dzieci mogły na siebie patrzeć,
- wydzielenie stref tematycznych sprzyjających obserwowaniu siebie nawzajem

Przykłady:

- **Strefy wypoczynkowo – czytelnicze** – wygodne miejsce, wyposażone w sofę, poduszki, gdzie można odpocząć lub poczytać książeczki,
- **Strefa konstrukcyjno – manipulacyjna** – w której dzieci maja dostęp do różnych, atrakcyjnych klocków, układanek, zabawek manipulacyjnych, sensorycznych,
- **Strefa działań twórczych** – zaopatrzona w przybory plastyczne, kredki, farby, kolorowe kartki, materiały naturalne (liście, szyszki),
- **Strefa zabaw symbolicznych** – uwzględnia kącik kuchenny, małego majsterkowicza, kosmetyczny itp., dzieci mają możliwość wcielania się w różne role – kucharza, mechanika, kosmetyczki,
- **Strefa małego odkrywcy** – miejsce eksperymentów, działania w nim zawarte to między innymi: mieszanie kolorów, obserwacja topniejącego lodu, zabawy z mąką, kaszą, pianą,
- **Strefa zabaw muzyczno – ruchowych** - to przestrzeń, w której dzieci mogą swobodnie wyrażać siebie poprzez ruch, taniec i muzykę. Jej celem jest rozwijanie koordynacji, rytmu, słuchu muzycznego oraz ekspresji emocji. W takiej strefie dzieci bawią się przy muzyce, uczą się reagować na dźwięki, poznają instrumenty i rytmy.

b) Wspólne przeżywanie świąt, uroczystości i tradycji oraz codziennych rytuałów:

- codzienny poranny rytuał powitania/pożegnania – wspólne powitanie piosenką, gestem czy wybranym symbolem,
- wspólne świętowanie uroczystości – takich jak urodziny, dzień misia, ubieranie choinki,
- realizacja harmonogramu dnia - z powtarzającymi się zabawi integrującymi dzieci
- tworzenie wspólnych prac plastycznych – np. plakat grupy, kodeks malucha, drzewko przyjaźni z odbiciami dłoni,
- aranżowanie wspólnych zabaw w kilkuosobowym gronie – np. wspólne budowanie, odgrywanie ról.

2) Poznawanie i doświadczanie otaczającego świata

a) zapewnienie dzieciom możliwości działania indywidualnego oraz w grupie rówieśniczej,

b) udostępnianie prostych narzędzi badawczych dostosowanych do wieku (lupy, miski, łopatki),

c) zapewnienie materiałów przyrodniczych, sensorycznych do eksploracji (piasek, woda, liście),

d) organizowanie spacerów obserwacyjnych w najbliższym otoczeniu,

e) wskazywanie i nazywanie zjawisk przyrodniczych, pogodowych, pór roku,

f) tworzenie okazji do poznawania różnych faktur, zapachów, dźwięków i smaków,

g) zachęcane do eksperymentowania z prostymi materiałami (przelewanie, przesypywanie, mieszanie).

3) Rozwijanie gotowości i umiejętności porozumiewania się:

a) Mówienie do dzieci

- stosowanie języka dostosowanego do dzieci,
- używanie prawidłowej gramatyki i wymowy,
- nazywanie przedmiotów, czynności z otoczenia dziecka,
- utrzymywanie kontaktu wzrokowego na poziomie dziecka.

b) Aktywne słuchanie dzieci

- utrzymywanie kontaktu wzrokowego na poziomie dziecka,
- dawanie dziecku czas na wypowiedź,
- potwierdzanie zrozumienia komunikatu dziecka,
- okazywać zainteresowanie poprzez mimikę i język ciała.

c) Wzbogacanie słownictwa dzieci

- reagowanie na gesty i pierwsze słowa dziecka,
- wykorzystywanie codziennych sytuacji do wprowadzania nowych słów,
- mówienie prostych rymowanek, wierszyków,
- nazywanie części ciała podczas czynności pielęgnacyjnych.

4) Wspieranie rozwoju fizycznego dzieci

a) Rozwijanie małej motoryki

- zapewnienie dzieciom zabawek manipulacyjnych (klocków, układanek, przeplotni),

- organizowanie zabaw ćwiczących dłonie i palce z użyciem różnych mas plastycznych (ciastolina, piankolina, masa solna),
- zachęcanie do uczestniczenia w zabawach związanych z nawlekaniem elementów na sznurki,
- stwarzanie okazji do używania łyżki, kubka, prostych narzędzi rysunkowych,
- oferowanie zabawy z guzikami, zapięciami, materiałami o różnych fakturach.

b) Rozwijanie percepcji zmysłowej

- tworzenie stref sensorycznych z różnymi strukturami,
- organizowanie zabaw z latarka, podświetlanie obrazków,
- zapewnianie przedmiotów o zróżnicowanych właściwościach (miękkie/twarde, ciężkie/lekkie),
- organizowanie zabaw dotyczących rozpoznawania dźwięków, śpiewanie piosenek,
- proponowanie nowych smaków :słodkie, słone, kwaśne, rozpoznawanie ich.

c) Rozwijanie dużej motoryki

- organizowanie przestrzeni do bezpiecznego pełzania, raczkowania, chodzenia,
- tworzenie torów przeszkód dostosowane do umiejętności dzieci,
- zachęcanie do wchodzenia, schodzenia, wspinania się pod nadzorem,
- wprowadzanie zabaw z piłką (toczenie, podawanie, kopanie),
- organizowanie zabaw naśladowczych z elementami ruchu -naśladowanie zwierząt,
- prowadzenie prostych zabaw rytmicznych i tanecznych,
- zabawy ruchowe na świeżym powietrzu.

5) Rozwijanie działań twórczych oraz dostępu do wytworów kultury:

- Udostępnianie różnorodnych, bezpiecznych materiałów plastycznych (kredki, farby do malowania palcami, plastelina),
- tworzenie miejsc do swobodnej ekspresji plastycznej, muzycznej i ruchowej,
- zapewnienie czasu na nieskrępowaną twórczość bez narzucania wzorców,
- zachęcanie dzieci do wyrażania siebie poprzez różne formy (ruch, dźwięk, obraz),
- proponowanie technik plastyczne dostosowane do wieku i możliwości dzieci,
- unikanie oceniania i porównywania wytworów dziecięcych,
- docenianie procesu twórczego, a nie tylko efektu końcowego.

- wspieranie spontanicznych prób muzycznych i ruchowych,
- udostępnianie różnorodnych materiałów do tworzenia (naturalne, recyklingowe),
- organizowanie kontaktu z prostymi formami teatralnymi (pacynki, teatrzyk),
- czytanie i opowiadanie bajek, wierszyków, wykorzystanie ilustracji,
- prezentowanie dzieciom prostych instrumentów muzycznych i zachęcanie do ich używania,
- organizowanie mini-wystaw dziecięcych prac.

9. Wizytówka placówki

1) Nazwa Instytucji:

Nazwa: Żłobek Miejski nr 4 w Białymstoku
Organ prowadzący: Miasto Białystok
Nr wpisu do rejestru: 2650/Z

2) Lokalizacja:

Adres: ul. Broniewskiego 1A, 15-748 Białystok
Bliskość terenów zielonych: Park Antoniuk - położony przy ul. Wierzbowej w dolinie rzeki Białej.
Dostęp do środków transportu: Białostocka Komunikacja Miejsca linie nr 5,7,9,10,11 12, 19, 23,24.

Placówka mieści się w wyjątkowo dogodnej lokalizacji, z dala od ruchliwych ulic – w bezpośrednim sąsiedztwie przedszkola oraz szkoły podstawowej, co stanowi duże udogodnienie dla rodziców posiadających dzieci w różnym wieku. Takie usytuowanie sprzyja sprawnej logistyce codziennych obowiązków, oszczędza czas i zapewnia komfort całej rodzinie.

3) Struktura i zasoby:

Liczba miejsc: 125

Grupy wiekowe:
a) Grupa I – wiek od 20 tygodnia do 1,5 r.ż.
b) Grupa II – wiek od 1,5 r.ż. do 2 lat
c) Grupa III – wiek od 2 lat do 2,5 lat
d) Grupa IV – powyżej 2,5 lat

4) Przestrzenie zewnętrzne

Żłobek dysponuje nowoczesnym, przestronnym, ogrodzonym **placem zabaw**, położonym w zacisznej okolicy, z dala od miejskiego zgiełku. To wyjątkowe miejsce, stanowi idealną przestrzeń do codziennej aktywności fizycznej dzieci, relaksu i zabawy na świeżym powietrzu. Plac zabaw jest wyposażony w bezpieczne urządzenia i konstrukcje, które posiadają niezbędne certyfikaty i atesty, spełniające normy bezpieczeństwa. Znajdują się w nim m.in. huśtawki, zjeżdżalnie, domki, bujaki dostosowane do wieku oraz możliwości najmłodszych dzieci.

Żłobek posiada własny **mini ogródek**, który jest doskonałym narzędziem edukacyjnym. To tu dzieci mają okazję obserwować przyrodę, pielęgnować rośliny, sadzić warzywa, owoce i zioła – ucząc się troski, szacunku do natury oraz pracy rąk ludzkich. Zebrane plony trafiają do kuchni, gdzie stają się zdrowym dodatkiem do posiłków, które dzieci wspólnie spożywają – np. świeża bazylia w zupie, szczypiorek do kanapek, mięta w kompotach. To niezwykle cenna forma nauki, która pozwala najmłodszym doświadczać cyklu życia roślin oraz obserwować otaczający je świat.

5) Kierownictwo i kontakt:

Dyrektor/ Osoba kontaktowa: mgr Alicja Anna Matejczyk
tel: 85 6510 506 wew. 30
kom: 734 473 444
zlobek4@um.bialystok.pl
godziny otwarcia: 6:30 – 17:00

Placówka korzysta z aplikacji 4Parents, która służy do sprawnej i bieżącej komunikacji pomiędzy żłobkiem a rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka. Za pośrednictwem aplikacji przekazywane są informacje dotyczące organizacji pracy placówki, bieżącego funkcjonowania grup, wydarzeń i ważnych ogłoszeń. Aplikacja umożliwia rodzicom przekazywanie informacji na temat dziecka, w tym zgłaszanie nieobecności oraz pozostawanie w stałym kontakcie z personelem żłobka.

6) Charakter i metody pracy:

W każdej grupie wiekowej do 31 sierpnia opiekunowie opracowują **roczny plan pracy opiekuńczo – wychowawczo – edukacyjnej**, podzielony na tygodniowe bloki tematyczne. Tematyka zajęć tygodniowych podlega cyklicznej aktualizacji i jest opracowana w oparciu o zmieniające się pory roku, święta i uroczystości, dzięki czemu dziecko lepiej rozumie i poznaje otaczający świat. Wyjątek w systemie organizacji zajęć stanowi wrzesień, w którym obowiązuje miesięczny plan pracy, a wszystkie działania skupiają się na pomocy dzieciom w przystosowaniu się do nowego otoczenia.

W Żłobku Miejskim nr 4 dbamy o wszechstronny rozwój dzieci, staramy się dostarczać wielu bodźców niezbędnych do prawidłowego rozwoju wszystkich sfer i zmysłów. Osiągamy to pracując metodami aktywnymi, szczególnie wykorzystując metody pedagogiki zabawy. Proponuje ona działania dające członkom grupy możliwość rozwoju w atmosferze zaufania, wzajemnej akceptacji, bez względu na wiek i umiejętności, wyzwala aktywność twórczą i ciekawość, ułatwia kontakty z innymi, ze sobą i otaczającą rzeczywistością.

Podstawową zasadą pracy z małym dzieckiem oraz prowadzenia zajęć w Żłobku Miejskim nr 4 jest podejmowanie działań, dzięki którym dziecko będzie mogło rozwijać się według własnego rytmu i możliwości, w atmosferze życzliwości, wyrozumiałości i cierpliwości. Plan pracy opiekuńczo – wychowawczo – edukacyjny realizowany w placówce to strategia wielokierunkowego wsparcia aktywności dziecka, którego silną potrzebą jest ruch oraz zabawa.

Główne zasady zajęć prowadzących w Żłobku Miejskim nr 4 to:

a) dobrowolność
b) wielopoziomowość komunikacji
c) unikanie rywalizacji
d) różnorodność środków wyrazu

Plan pracy redagowany jest w oparciu o działania dotyczące następujących sfer rozwojowych dziecka:

a) sprawność fizyczna
b) zmysły
c) kojarzenie i pamięć
d) mowa
e) umiejętności życia codziennego
f) emocje i uczucia.

7) Specjalne programy

Program adaptacyjny Żłobka Miejskiego nr 4 w Białymstoku

Adaptacja rozumiana jako dostosowanie się dziecka do nowego otoczenia, niesie za sobą dużo niepokoju zarówno dla maluszków jak i jego opiekunów. Na bazie wieloletniego doświadczenia został opracowany **program adaptacyjny**, który ma na celu pomoc dziecku w łagodnym wejściu w nową rzeczywistość, a rodzicom dać poczucie spokoju i zaufania. Adaptacja odbywa się stopniowo – w pierwszych dniach dzieci zapoznają się z placówką, przebywając w żłobku razem z opiekunem. Z czasem, kiedy czują się już pewniej, zostają na krótko same, a ich pobyt jest stopniowo wydłużany (przy ścisłej współpracy z rodzicami). Naszym celem jest stworzenie warunków, w których dziecko w swoim tempie, stopniowo przyzwyczai się do nowego otoczenia, opiekunów i rówieśników. Wspieramy ten proces ciepłą atmosferą, spokojną komunikacją i dużą dawką empatii. W czasie adaptacji rodzice mogą liczyć na bieżące informacje zwrotne, rozmowy, dzielenie się obserwacjami i wspólne szukanie najlepszych rozwiązań. Placówka ma przygotowane materiały edukacyjne, które zawierają wskazówki dla rodziców jak pomóc dziecku odnaleźć się w nowym otoczeniu oraz przykłady zachowania dorosłych, które nie wpływają korzystnie na proces adaptacji. Wiemy, że każde dziecko jest inne – dlatego nasz program nie ma sztywnego harmonogramu. Dostosowujemy go do indywidualnych potrzeb i emocji najmłodszych, szukając zawsze najlepszych rozwiązań.

8) Innowacje

a) Autorski program „CZYTUŚ – CZYTAJĄCY ŻŁOBEK", propagujący czytelnictwo.

Cele projektu:

- Zachęcanie do kształtowania codziennego nawyku czytania książek.
- Rozwijanie zainteresowań czytelniczych, budowanie nawyków, które sprzyjają późniejszemu zaciekawieniu literaturą i nauką.
- Wspieranie rozwoju językowego, wzbogacanie słownictwa.
- Kształtowanie koncentracji uwagi, logicznego myślenia oraz rozwijanie myślenia przyczynowo skutkowego.
- Poszerzanie wiedzy o otaczającym nas świecie.
- Rozwijanie kreatywności oraz wyobraźni, inspirowanie do twórczej zabawy i rozmów o danej książce.
- Budowanie silnej więzi emocjonalnej z opiekunem i rodzicem, dającej poczucie bezpieczeństwa.
- Kształtowanie wrażliwości oraz wzmacnianie kompetencji emocjonalnych i społecznych, rozpoznawanie swoich emocji poprzez wcielanie się w życie bohaterów, rozwijanie empatii.
- Zapoznanie z różnymi gatunkami literackimi tj: bajki, baśnie, opowiadania, wiersze i rymowanki, wyliczanki paluszkowe, książki obrazkowe, interakcyjne, edukacyjne oraz sensoryczne.
- Rozwijanie wrażliwości estetycznej.
- Redukowanie stresu, napięcia, eliminowanie negatywnych emocji.
- Zapoznanie z zasadami korzystania z książek, wdrażanie dbałości i poszanowania do lektury.
- Integrowanie grupy poprzez wspólne prace i zabawy.

W ramach realizacji programu zadbano o stworzenie w placówce przyjaznego i inspirującego otoczenia zachęcającego do sięgnięcia po książkę. W każdej sali i holu dzieci mają swobodny dostęp do regałów z lekturą, umiejscowionych na odpowiedniej wysokości, tak żeby dziecko mogło swobodnie sięgnąć po wybraną przez siebie pozycję. Dodatkowo powstały strefy czytelniczo – relaksacyjne, wyposażone w poduszki, pufki, do swobodnego oglądania książeczek oraz wypoczynku.

Działania podejmowane w projekcie to:

- **Codzienne czytanie krótkich bajek i wierszyków** – codzienne sesje czytelnicze w każdej grupie wiekowej, repertuar dostosowany do wieku i możliwości dzieci,
- **Teatrzyki** – przedstawianie bajek, baśni opowiadań z użyciem pacynek lub udziałem opiekunów i dzieci,
- **Czytanie sensoryczne** – przy użyciu książek dotykowych, dźwiękowych, z odkrywanymi okienkami,
- **Książka w plecaku** – raz w tygodniu dzieci w kolejności wyznaczonej przez opiekunów, mogą przynieść do żłobka ulubioną książeczkę, która na pewno w tym dniu zostanie zaprezentowana wszystkim kolegom,

- **Pasowanie na przyjaciela książki** – uroczyste pasowanie, które odbywa się na zakończenie roku szkolnego,
- **Żłobkowa polecajka** – propozycje książek do wspólnego czytania, przegląd nowości, propozycje lektur i poradników dla rodziców,
- **Mała książka - wielki świat** - raz w tygodniu czytanie krótkich tekstów w języku angielskim,
- **Wizyta w bibliotece** – wycieczka do pobliskiej Biblioteki (przy ul. Broniewskiego Książnica Podlaska Filia nr 13),
- **Akcja „Czytanie na dywanie"** – prowadzona przez pracowników biblioteki, 5 spotkań w roku w każdej grupie wiekowej.
- **Rodzic – czytający gość** – cykliczne spotkania, w czasie których chętni rodzice odwiedzają żłobek i czytają dzieciom wybrane przez siebie książki.

Współpraca:

Biblioteka – Książnica Podlaska im. Ł. Górnickiego Filia nr.13 ul. Broniewskiego 4 Białystok

b) Projekt pt. „TYDZIEŃ BEZ ZABAWKI"

Opiekunowie prowadzą działania w oparciu o tygodniowy plan pracy opiekuńczo – wychowawczo – edukacyjny pt. „Świat bez zabawek – kreatywna zabawa , recykling i troska o nasza planetę.. To wyjątkowy czas, w którym z sal żłobka usuwa się gotowe zabawki. Dzieci korzystają wyłącznie z materiałów codziennego użytku oraz recyklingu (kartony, pudełka, tkaniny, rolki, kawałki drewna).

Cele projektu:

- rozwijanie kreatywności i wyobraźni dzieci poprzez zachęcenie do samodzielnego tworzenia zabaw i wykorzystywania codziennych przedmiotów,
- wzmacnianie relacji społecznych – budowanie współpracy, komunikacji i wzajemnego wsparcia podczas wspólnych działań bez gotowych zabawek,
- kształtowanie postawy proekologicznej, pokazanie dzieciom, że można bawić się i tworzyć z przedmiotów, które już posiadamy, nie generując nowych odpadów,
- rozwijanie samodzielności i pomysłowości,
- uwrażliwienie dzieci na piękno natury i wartość prostych doświadczeń w codziennym życiu.

Działania:

- opiekunowie przygotowują salę, z półek znikają zabawki, a zastępują je przedmioty codziennego użytku (np. drewniane łyżeczki, garnki, sznurki),
- organizowane są strefy kreatywności, zaopatrzone w różnorodne materiały (np. kartony, pudełka, nakrętki, sznurówki),
- dzieci tworzą własne zabawki, wykorzystując różne przedmioty,
- opiekunowie dostarczają dzieciom propozycje przygotowania ciekawych zabawek (np. auto lub pralka z kartonu, sznurówki z guzikami do przewlekania, nakrętki do zakręcania).

9) Dostępność architektoniczna żłobka oraz aranżacja i wyposażenie placówki

Żłobek zaprojektowany został z myślą o wygodzie, bezpieczeństwie oraz funkcjonalności, zarówno dla dzieci, jak i dorosłych. Do budynku prowadzą trzy niezależne wejścia: główne – przeznaczone dla rodziców i interesantów, boczne oraz gospodarcze. Główne wejście wyposażone jest w podjazd dla wózków, co umożliwia dogodny dostęp osobom z niepełnosprawnościami. Dodatkowo usytuowanie pomieszczeń administracyjnych na parterze sprzyja sprawnej obsłudze interesantów i ułatwia kontakt z personelem placówki. Jednym z istotnych atutów placówki jest funkcjonalna wózkarnia, czyli specjalnie wydzielone pomieszczenie, w którym rodzice mogą bezpiecznie pozostawić wózki dziecięce, rowerki, foteliki samochodowe oraz inne akcesoria. Wewnątrz żłobka każda grupa wiekowa dysponuje kompleksem pomieszczeń, w skład którego wchodzą: bawialnia, sypialnia, jadalnia, łazienka oraz szatnia. Aranżacja wnętrz utrzymana jest w spokojnej, stonowanej kolorystyce, sprzyjającej wyciszeniu i koncentracji. Sale są bogato wyposażone w różnorodne pomoce dydaktyczne, zabawki, tematyczne strefy zabaw oraz relaksu. W trosce o bezpieczeństwo dzieci i całego personelu, placówka objęta jest systemem monitoringu. Otoczenie żłobka to zielona, cicha przestrzeń, pełna drzew oraz starannie uporządkowanej roślinności, co tworzy przyjazne i kojące środowisko sprzyjające harmonijnemu rozwojowi najmłodszych.

Niekwestionowanym atutem Żłobka jest własna kuchnia, w której codziennie przygotowywane są świeże, zdrowe i pełnowartościowe posiłki. Gotujemy z najwyższej jakości produktów, pochodzących wyłącznie ze sprawdzonych i bezpiecznych źródeł. Nasz personel kuchenny dba o to, aby każde danie było smaczne i odpowiednio zbilansowane. Szczególną troską otaczamy maluchy wymagające diet eliminacyjnych, dbając o bezpieczne przygotowanie posiłków, ich atrakcyjny smak i odpowiednią wartość odżywczą. Posiłki są dostosowane do wieku i potrzeb rozwojowych dzieci, a jadłospisy tworzone są zgodnie z aktualnymi zaleceniami dietetycznymi i normami żywienia.

10) Dostęp do specjalistów

Kadrę Żłobka Miejskiego nr 4 w Białymstoku stanowi wykwalifikowany, doświadczony personel, w skład którego wchodzą: wychowawcy małego dziecka, opiekunowie, pedagodzy oraz pielęgniarka. W razie jakichkolwiek problemów związanych ze zdrowiem dziecka bądź jego prawidłowym rozwojem jesteśmy w stanie służyć poradą oraz wskazać możliwości pomocy specjalistycznej.

11) Dodatkowa oferta zajęć

- **Zajęcia ruchowe** – wspierają rozwój motoryczny, koordynację i równowagę poprzez zabawy ruchowe dostosowane do wieku maluchów.
- **Taniec** – rozwija poczucie rytmu, ekspresję i radość z ruchu przy muzyce.
- **Zajęcia muzyczno-ruchowe w języku angielskim** – łączą zabawę, muzykę i naukę języka w naturalny, przyjazny sposób.
- **Spotkania ze zwierzętami** – wyjątkowa okazja do poznania różnych zwierząt, które odwiedzają żłobek, ucząc dzieci empatii i szacunku do przyrody.

PREZYDENT MIASTA

dr hab. Tadeusz Truskolaski